

ПРАВИЛА ЗА ТЪРГОВИЯ С ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1 Тези правила определят:

1. правилата за търговия с електрическа енергия при свободно договорени цени;
2. преминаването от търговия при регулирани цени към търговия при свободно договорени цени;
3. условията за участие и работата на пазара на балансираща енергия;
4. механизмите на балансиране на участниците в пазара на балансираща енергия;
5. методиката за определяне на цените на балансиращата енергия.

Чл.2 Администрирането на сделките с електрическа енергия и организирането на пазар на балансираща енергия се осъществява от електроенергийния системен оператор (оператор).

Глава втора

ТЪРГОВСКИ УЧАСТНИЦИ И РЕГИСТРИРАНЕ

Раздел I

Търговски участници. Страни по сделките с балансираща енергия

Чл.3 (1) Производителите на електрическа енергия, привилегированите потребители и търговците на електрическа енергия са търговски участници по смисъла на тези правила и сключват сделки с електрическа енергия по свободно договорени цени съгласно чл. 100, ал. 1 от ЗЕ.

(2) Производителите на електрическа енергия с напълно освободена разполагаемост и привилегированите потребители сключват сделки с електрическа енергия по чл. 3, ал. 1 след придобиване на лицензия за търговец на електрическа енергия, когато сумата от продаденото и/или закупеното от тях количество електрическа енергия за един период на сетълмент надхвърля сумата от собственото им производство и/или потребление, определено на база на инсталираната мощност на обектите им, декларирани по реда на чл. 6, ал. 2 т. 1.

(3) Производителите на електрическа енергия с частично освободена разполагаемост по чл. 21, т. 17 от ЗЕ сключват сделки с електрическа енергия по ал. 1 след придобиване на лицензия за търговец на електрическа енергия, когато сумата от продаденото и/или закупено от тях количество електрическа енергия надхвърля определената нетна разполагаемост за сключване на сделки по свободно договорени цени.

Чл.4 (1) Електроенергийният системен оператор сключва сделки за балансираща енергия с търговските участници и с обществения доставчик.

(2) Балансиращата енергия се използва за осъществяване на баланса между производство и потребление на електрическа енергия в електроенергийната система.

Раздел II

Регистриране на сделките на обществения доставчик

Чл.5 (1) Общественият доставчик е длъжен да регистрира при оператора сключените сделки по чл. 97, ал. 1, т. 1, т. 3 и т. 4 от ЗЕ и сделките за внос и износ на електрическа енергия.

(2) За целите на регистрацията по ал. 1 общественият доставчик предоставя, по утвърден от оператора образец, следната информация:

1. страни по сделките;
2. договорени количества електрическа енергия по периоди;
3. договорена разполагаемост от производителите по периоди.

(3) Регистрацията по ал. 1 следва да бъде извършена до 5 работни дни от датата на сключването на сделките.

(4) При промяна на предоставените данни по ал. 2 общественият доставчик е длъжен да актуализира регистрацията до 5 работни дни от датата на промяната.

(5) Операторът при изпълнение на функциите си по чл. 112 от ЗЕ отчита количествата електрическа енергия, договорени с производителите по чл. 97, ал. 1, т. 1 и чл. 100, ал. 1 от ЗЕ.

Раздел III

Регистрационен режим

Чл.6 (1) Търговските участници, изпращат до оператора по електронна поща, по факс или по друг начин, определен от оператора, заявление за регистрация на пазара на балансираща енергия. Заявлението за регистрация се попълва съгласно образец, публикуван в интернет от оператора, и съдържа следната информация:

1. наименование на заявителя;
2. седалище и адрес на управление на заявителя и адрес за кореспонденция;
3. телефон, факс, електронен адрес;
4. категория участник на пазара на балансираща енергия;
5. данъчна регистрация и регистрация по БУЛСТАТ;
6. номер на лицензия, издадена съгласно ЗЕ;
7. банкови сведения (банка, адрес, банкова сметка, банков код), включително ДДС сметка;

8. деклариране на количества електрическа енергия в MWh, които заявителят е произвел/консумирал за последните 3 пълни календарни месеца преди датата на изпращане на заявлението (за търговски участници с декларирани обекти по чл. 6, ал. 2, т. 1);

9. списък на лицата, упълномощени да изпращат и потвърждават документи във връзка с оперативната работа на пазара на балансираща енергия, включително координатор по смисъла на чл. 141, ал. 1;

10. списък на лицата, упълномощени да подписват договори и фактури.

(2) Към заявлението по ал. 1 заявителят прилага следните документи:

1. техническа информация по образец, утвърден от оператора, включително еднолинейни схеми, за тези свои обособени обекти, оборудвани със средства за търговско измерване на електрическата енергия, съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 от ЗЕ, за които ще сключва сделки по свободно договорени цени;

2. производителите, които не участват в сделки по свободно договорени цени и които снабдяват с електрическа енергия само собствени обекти, декларират тези свои обособени обекти, съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 от ЗЕ, по образец, утвърден от оператора;

3. копие от лицензия за производство на електрическа енергия, ако такава се изисква съгласно ЗЕ, или копие от лицензия за търговия с електрическа енергия;

4. документ, издаден от електроенергийния системен оператор и/или разпределителното предприятие, за предоставен достъп до електропреносната и/или електроразпределителни мрежи (за търговски участници с деклариран обект по чл. 6, ал. 2, т. 1);

5. документ, издаден от обществения доставчик и/или от обществените снабдители, за липса на задължения по договори за доставка на електрическа енергия по регулирани цени;

6. копие от съдебното решение за регистрация на заявителя, копие от удостоверение за актуално състояние от съда по регистрация на заявителя и копие от последния заверен годишен финансов отчет;

7. описание на средствата за комуникация и програмно осигуряване, с които разполага заявителят, съгласно глава десета;

8. документ, удостоверяващ предоставянето на достъп до електропреносната и/или електроразпределителни мрежи.

Чл.7 (1) В 14-дневен срок от получаване на документите по чл. 6 операторът проверява данните от заявлението и приложенията към него и:

1. изпраща известие за приемане на заявлението за регистрация на пазара на балансираща енергия, или

2. дава задължителни указания и срок за отстраняване на непълноти в заявлението и приложенията към него, или

3. мотивирано отказва да регистрира заявителя на пазара на балансираща енергия;

(2) В случай, че заявителят не отстрани непълнотите в заявлението и приложенията към него в срока по ал. 1, т. 2 операторът не разглежда подаденото заявление.

Чл.8 (1) Известието за приемане на заявлението за регистрация съдържа:

1. идентификационен номер на търговския участник;

2. размер на гаранционния депозит по чл. 116 и данни за банката, в която да бъде открита специална сметка;

3. допълнителни изисквания на оператора към информационната среда и средствата за комуникация на търговския участник, ако има такива;

4. данни за оператора – седалище и адрес на управление, адрес за кореспонденция; телефон, факс и електронен адрес; данъчна регистрация и регистрация по БУЛСТАТ; банкови сведения (банка, адрес, банкова сметка, банков код), включително ДДС сметка; списък на лицата, упълномощени да изпращат и потвърждават документи във връзка с оперативната работа на пазара на балансираща енергия, списък на лицата, упълномощени да подписват договори и фактури.

(2) Известието за приемане на заявлението за регистрация на пазара на балансираща енергия на производителите, които не участват в сделки по свободно договорени цени и които снабдяват с електрическа енергия само собствени обекти, съдържа информацията по ал. 1, т. 1 и т. 4.

Чл.9 (1) В срок 30 (тридесет) дни от получаване на известието по чл. 8 търговският участник е длъжен да сключи:

1. договор за балансиране с електроенергийния системен оператор;

2. договор за достъп с електроенергийния системен оператор и договор за пренос на електрическа енергия с преносното и/или разпределителното предприятие, съгласно глава трета, раздел I;

3. договор за откриване и обслужване на специалната сметка на търговския участник.

(2) В срок 30 (тридесет) дни от получаване на известието по чл. 8, ал. 2 производителите, които не участват в сделки по свободно договорени цени и снабдяват с електрическа енергия само собствени обекти по собствен електропровод, сключват само договор за достъп.

(3) В срок 30 (тридесет) дни от получаване на известието по чл. 8, ал. 2 производителите, които не участват в сделки по свободно договорени цени и снабдяват с електрическа енергия само собствени обекти през преносната и/или електроразпределителна мрежа, сключват само договор за достъп и договор за пренос.

(4) След изпълнение на изискванията по ал. 1, ал. 2 и ал. 3 операторът вписва търговския участник в регистър на търговските участници със статус "регистриран".

(5) Регистрираните търговски участници, с изключение на производителите, които не участват в сделки по свободно договорени цени и снабдяват с електрическа енергия само собствени обекти, сключват договори под условие за съответната категория търговски участник с обществения доставчик и/или обществените снабдители.

(6) Сключените договори по свободно договорени цени от регистрирания търговски участник могат да бъдат реално изпълнявани след сключване на договор под условие по ал. 5 и внасяне на гаранционния депозит по специалната сметка.

(7) В случай, че условията за сключване на договори по свободно договорени цени по ал. 5 и ал. 6 са изпълнени, но са изтекли повече от 3 месеца от датата на известяване на първия график за доставка, операторът има право към момента на регистриране на този график да провери отново изпълнението на условията по чл. 7, ал. 1, т. 2 от Правилата за условията и реда за достъп до електропреносната и електроразпределителни мрежи, както и да поиска преизчисляване на размера на гаранционния депозит по чл. 116, отчитайки актуалните данни за търговския участник.

Чл.10 (1) Операторът публикува в интернет списък на регистрираните търговски участници по чл. 9, ал. 4 с информация за наименованието, идентификационния номер, датата на регистрация и статуса (придобито право за сключване на сделки при свободно договорени цени; производители, които снабдяват с електрическа енергия само собствени обекти; дата на отстраняване).

(2) При изпълнение на условията по чл. 9, ал. 5 и ал. 6 операторът поставя статус „активен” в регистъра по ал. 1.

Чл.11 Всеки търговски участник е длъжен да изпраща информация на оператора за промяна в представените данни при регистрацията не по-късно от 10 работни дни след възникване на промяната. Финансовите отчети по чл. 6, ал. 2, т. 6 се предоставят ежегодно.

Чл.12 Операторът регистрира обществения доставчик и обществените снабдители на пазара на балансираща енергия служебно.

Чл.13 (1) Операторът може да откаже регистрацията на пазара на балансираща енергия в случай на:

1. неотстраняване на непълноти в заявлението и приложенията към него в срока по чл. 7, ал. 1, т. 2;

2. при непогасени задължения към преносното предприятие, електроенергийния системен оператор, разпределителни дружества.

(2) Операторът не регистрира търговски участник при неизпълнение в срок на условията по чл. 9, ал. 1.

(3) При отказ за регистрация по ал. 1 или ал. 2 операторът прекратява преписката по регистрация на търговския участник.

(4) Заявителят може отново да започне процедура за регистрация на пазара на балансираща енергия съгласно чл. 6 след изтичане на 2 месеца от датата на получаване на отказ от оператора по ал. 1 или ал. 2.

Чл.14 (1) В случай на отказ за регистрация от страна на оператора търговският участник има право да оспори писмено отказа пред Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (комисията) в 14-дневен срок от получаването му.

(2) Комисията проверява дали са налице основанията за отказ за регистрация и се произнася с решение в срок 30 дни от постъпване на жалбата по ал. 1.

(3) В случай че комисията прецени, че операторът неоснователно е отказал регистрация на пазара на балансираща енергия, операторът е длъжен в срок от 2 (два) работни дни от получаване на решението по ал. 2 да изпрати на заявителя известие за приемане на заявлението за регистрация на пазара на балансираща енергия.

Раздел IV

Прекратяване на участието на пазара на балансираща енергия

Чл.15 Ако до изтичане на 6 месеца от датата на регистрацията по чл. 9, ал. 4 търговският участник не изпълни условието по чл. 9, ал. 5 и/или не внесе изисквания гаранционен депозит, операторът го заличава от регистъра и го уведомява.

Чл.16 (1) Операторът има право да отстрани принудително търговски участник от пазара на балансираща енергия в случаите и по реда на глава девета.

(2) Общественият доставчик и обществените снабдителни не могат да бъдат отстранени от пазара на балансираща енергия.

(3) Търговският участник може да възстанови участието си на пазара на балансираща енергия не по-рано от 3 месеца от датата на отстраняване.

(4) Участието на пазара на балансираща енергия след отстраняване се възстановява по реда на чл. 18.

(5) Ако до изтичане на 6 месеца от датата на отстраняване търговският участник не изпрати заявление за възстановяване на участието си на пазара на балансираща енергия, операторът го заличава от регистъра и го уведомява.

Чл.17 В случаите на заличаване от регистъра по чл. 15 и чл. 16, ал. 5, търговският участник има право да се регистрира по реда на чл. 6.

Чл.18 (1) При възстановяване на участието си на пазара на балансираща енергия търговският участник изпраща на оператора:

1. заявление за възстановяване на участието си на пазара на балансираща енергия, което съдържа актуализирани данни по чл. 6, ал. 1;
2. документи по чл. 6, ал. 2, т. 5 и т. 6;
3. останалите документи по чл. 6, ал. 2, в случай че са настъпили промени след датата на отстраняване от пазара на балансираща енергия.

(2) Операторът изчислява размера на гаранционния депозит по реда на чл. 116.

Глава трета

ДОГОВОРИ

Раздел I

Договори за достъп и договори за пренос

Чл. 18а (1) Потребители, регистрирани по чл. 6 и производители, които захранват собствени обекти или потребители, присъединени към инсталациите на производителя, в случаите, когато производителят консумира енергия от мрежата, сключват договори за пренос и договори за достъп, съответно с преносното предприятие и електроенергийния системен оператор.

(2) Производители и търговци, които продават електрическа енергия по външен график сключват:

1. договори за пренос и договори за достъп съответно с преносното предприятие и електроенергийния системен оператор;

2. договори за пренос и достъп до електроразпределителната мрежа с разпределителното предприятие.

(3) Разпределителните предприятия сключват договори за достъп с електроенергийния системен оператор и договори за пренос с преносното предприятие.

(4) Потребителите и производителите по ал. 1, присъединени към електропреносната мрежа и търговските участници по ал. 2, т. 1 заплащат утвърдена от ДКЕВР цена за пренос по електропреносната мрежа на преносното предприятие.

(5) Потребителите и производителите по ал. 1, присъединени към електропреносната мрежа и търговските участници по ал. 2, т. 1 заплащат утвърдена от ДКЕВР цена за достъп до електропреносната мрежа на електроенергийния системен оператор.

(6) Потребителите и производителите по ал. 1, присъединени към електроразпределителните мрежи и търговските участници по ал. 2, т. 2 заплащат утвърдени от ДКЕВР цена за достъп до електропреносната мрежа, цена за пренос по електропреносната мрежа и цена за достъп и пренос до електроразпределителната мрежа. Тези цени се заплащат на разпределителното предприятие.

(7) За потребителите и производителите по ал. 1, присъединени към електроразпределителните мрежи и търговските участници по ал. 2, т. 2 цената за достъп до електропреносната мрежа и цената за пренос по електропреносната мрежа се заплащат от разпределителното предприятие на електроенергийния системен оператор, съответно на преносното предприятие, съгласно договорите по ал. 3.

Чл. 18б (1) Потребители, присъединени към електропреносната мрежа, които не са регистрирани по чл. 6, заплащат утвърдена от ДКЕВР цена на обществения доставчик.

(2) Общественият доставчик възстановява на електроенергийния системен оператор цената за достъп и на преносното предприятие цената за пренос от потребителите по ал. 1.

(3) Потребители, присъединени към електроразпределителната мрежа, които не са регистрирани по чл. 6 заплащат утвърдени от ДКЕВР цена за енергия, цена за достъп до електроразпределителната мрежа и цена за пренос по електроразпределителната мрежа. Цената за енергия включва цената за енергия, цената за достъп до електропреносната мрежа и цена за пренос по електропреносната мрежа. Тези цени се заплащат на обществения снабдител.

(4) Общественият снабдител възстановява на разпределителното предприятие цена за достъп до електроразпределителната мрежа и цена за пренос по електроразпределителната мрежа.

Чл. 18в (1) Разпределителното предприятие закупува от обществения доставчик енергия за компенсиране на загубите в електроразпределителната мрежа и заплаща утвърдени от ДКЕВР цена за енергия, цена за пренос по електропреносната мрежа и цена за достъп до електропреносната мрежа.

(2) Общественият снабдител закупува електрическа енергия от обществения доставчик за покриване на потреблението на потребители, които не са регистрирани по чл. 6 по утвърдена от ДКЕВР цена за енергия, цена за пренос по електропреносната мрежа и цена за достъп до електропреносната мрежа.

(3) Общественият доставчик възстановява на електроенергийния системен оператор цената за достъп до електропреносната мрежа, получена от разпределителното предприятие и обществените снабдителите по ал. 1 и ал. 2.

Чл. 18г Производители или потребители, които захранват собствени обекти или други потребители по мрежи, които не са собственост на преносното или

разпределителното предприятие, заплащат цена за достъп на електроенергийния системен оператор или разпределителното предприятие.

Чл. 18д Цената за достъп и цената за пренос се заплащат съгласно измереното количество на консумираната активна електрическа енергия в местата на измерване, определени съгласно Правилата за измерване на количеството електрическа енергия и договорите за продажба на електрическа енергия.

Чл. 18е Производителите, търговците на електрическа енергия и общественият доставчик, които продават електрическа енергия по външен график заплащат цена за достъп и цена за пренос върху количеството електрическа енергия съгласно регистрирания външен график за доставка.

Раздел II

Договори за покупко-продажба на електрическа енергия при свободно договорени цени

Чл.19 (1) Търговските участници сключват помежду си договори за покупко-продажба на електрическа енергия при свободно договорени цени съгласно чл. 100 от ЗЕ.

(2) Търговските участници сключват договори за покупко-продажба на електрическа енергия при условията на чл. 102 от ЗЕ с местни лица в държава – членка на Европейския съюз, или регистрирани в държава, с която Република България има постигната договореност по силата на международен акт за взаимно прилагане на съответното право на Европейските общности.

(3) Търговските участници със статус “активен” в регистъра по чл. 10, изпращат до оператора по електронна поща, по факс или по друг начин определен от оператора, заявление за регистрация за сделки за внос и износ, съгласно образец, публикуван в интернет от оператора, което съдържа следната информация:

1. наименование на заявителя;
2. седалище и адрес на управление на заявителя и адрес за кореспонденция;
3. телефон, факс, електронен адрес;
4. категория участник на пазара на балансираща енергия;
5. кодов номер, съгласно регистъра на търговските участници;
6. данъчна регистрация и регистрация по БУЛСТАТ;
7. номер на лицензия, издадена съгласно ЗЕ;
8. кратко описание на предмета на дейност;
9. списък на лицата, упълномощени да изпращат и потвърждават графици за износ и внос на електрическа енергия.

(4) След регистрацията по ал. 3 търговският участник получава от оператора кодов номер (EIC code) по единната номенклатура на ETSO (ETSO Identification Code), който се отразява в регистъра по чл. 10.

(5) Потребител, който е присъединен към инсталации на производител може да се снабдява с електрическата енергия от производителя по договор, сключен между тях.

Чл. 19а Операторът регистрира графици за доставка и обмен на енергия на територията на страната „вътрешни графици” и за обмен на енергия през граница „външни графици”.

Чл.20 (1) Продавачите по вътрешни графици са длъжни да изпращат на оператора известия за седмични графици за доставка най-късно до 10:00 ч. в сряда, предхождаща седмичния период за доставка, съгласно ал. 2.

(2) Графиките обхващат период от 168 последователни часа, който започва от 00:00 ч. в съботата на седмицата по ал. 1.

(3) Известията по ал. 1 се изпращат по електронна поща, факс или други средства, одобрени от оператора, и съдържат:

1. наименование и идентификационен номер на продавача, идентификационен номер на обектите на продавача;

2. наименование и идентификационен номер на купувача, идентификационен номер на обектите на купувача;

3. количество електрическа енергия в MWh по графика за доставка за всеки период на сетълмент и разпределение за отделните обекти на продавача и купувача.

(4) Образецът на известията по ал. 1 и форматът на данните се определят от оператора.

Чл.21 (1) Операторът не приема за по-нататъшна обработка и отхвърля вътрешен график за доставка, изпратен след срока по чл. 20, ал. 1.

(2) В срок до 12:00 ч. в сряда операторът поставя кодов номер на графика за доставка и проверява неговата валидност относно:

1. формата на данните на известието;

2. идентификационните номера на страните по графика за доставка съгласно регистъра на търговските участници и идентификационен номер на обектите на страните по графика;

3. съответствието на количеството електрическа енергия, което трябва да бъде произведено съгласно графици, с определените от комисията по чл. 21, т. 17 от ЗЕ разполагаемост и технически параметри за производство на електрическа енергия;

4. възможността количеството електрическа енергия, което търговски участник продава и/или купува по седмичните графици за доставка, да надхвърля общата инсталирана мощност на обектите му за един период на сетълмент в случаите, когато не е търговец на електрическа енергия;

5. възможността количеството електрическа енергия, да надхвърля определената разполагаемост за сключване на сделки по свободно договорени цени за производители с частично освободена разполагаемост по чл. 21, т. 17 от ЗЕ, в случаите, когато не е търговец на електрическа енергия.

(3) При невалидно известие след проверката по ал. 2 операторът изпраща на продавача до 12:00 ч. в сряда известие за невалидност на графика за доставка, като посочва причините за невалидност.

(4) Продавачът има право да представи до 13:00 ч. в сряда известие за коригиран график за доставка, съобразявайки се с известието за невалидност на оператора по ал. 5.

(5) В случай, че причината за невалидност на графика за доставка е по ал. 2, т. 3 и производителят има няколко известени графика за доставка, той може да извърши корекции във всички графици след съгласуване с купувачите, като изпрати известия за коригирани графици за доставка в срока по ал. 4.

(6) Операторът проверява известията за коригирани графици за доставка и ги приема за по-нататъшна обработка или ги отхвърля окончателно, ако са невалидни или не са изпратени в срока по ал. 4.

Чл.22 (1) Операторът проверява до 16:00 ч. в сряда допустимостта на изпълнение на вътрешен график за доставка от гледна точка на ограничения в пропускателните възможности и режимите на работа на електропреносната мрежа.

(2) В случай на ограничения по ал. 1 операторът уведомява до 16:00 ч. двете страни по графика за доставка за характера на ограниченията като посочва количествата, в рамките на които изпълнението на графика за доставка е допустимо. В случай че се налагат ограничения, последователността на ограничаване е от последния известен валиден график за доставка по чл. 21, ал. 2.

(3) В случаите по ал. 2 продавачът има право да представи известие за коригирани количества в съответствие с изискванията на оператора в срок до 17:00 ч. в сряда.

(4) Операторът проверява известието за коригирани количества и в срок до 18:00 ч. в сряда изпраща потвърждение за валидност на седмичния график за доставка на двете страни или го отхвърля окончателно в случаите, когато не са спазени изискванията на оператора по ал. 2 или срока по ал. 3.

Чл.23 В срок до 10:00 ч. в четвъртък купувачът по договора изпраща на оператора известие за приемане на вътрешен график за доставка. Непредставянето в срок на известие за приемане има силата на отказ за приемане.

Чл.24 След приемането на вътрешния график по чл. 23 операторът регистрира графика за доставка по договора в срок до 16:00 ч. в четвъртък и информира страните.

Чл.25 (1) Всяка от страните по договора има право да заяви оттегляне на вътрешен график за доставка не по-късно от 14:00 ч. в четвъртък, като посочи съответния му кодов номер.

(2) При оттеглянето на график за доставка по ал. 1 оттеглящата страна представя:

1. копие от подписан и подпечатан договор в частта му, доказваща договорените количества енергия между продавача и купувача;
2. мотиви за оттегляне на графика за доставка.

(3) Операторът потвърждава на двете страни по договора оттеглянето на вътрешния график за доставка в срок до 16:00 ч. в четвъртък, като графикът със съответния кодов номер не се регистрира.

Чл.26 (1) Операторът публикува в интернет Правила за провеждане на двустранни търгове за разпределение на общата преносна способност по междусистемните електропроводи за съответните граници и направления, съответстващи на изискванията на Регламент № 1228/2003/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. за условията за достъп до мрежите за трансграничен обмен на електрическа енергия.

(2) Търговските участници, регистрирани за осъществяване на сделки за внос и износ по чл. 19, имат право да се регистрират за участие на всеки отделен годишен и/или месечен търг, обявен по правилата по ал. 1.

(3) Сроковете на обявяване на преносни способности по междусистемните електропроводи (АТС) за отделните търгове и съответни граници и направления, сроковете за представяне на предложенията и обявяването на резултатите от търговете е в съответствие с правилата по ал. 1.

(4) Търговските участници, получили право на ползване на междусистемна преносна способност изпращат на оператора по електронна поща, факс или други средства, одобрени от оператора, външен график за доставка по образец, публикуван в интернет, който съдържа:

1. зона, от която се изнася електрическа енергия;
2. зона, в която се внася електрическа енергия;
3. наименование на дружеството, износител, ЕИС код;
4. наименование на дружеството, вносител, ЕИС код;
5. почасови количества енергия в MW.

(5) Сроковете за предоставяне на информацията по ал. 4, валидирането и потвърждаването на количествата от оператора на търговските участници е съгласно изискванията на UCPE Policy 2 (Scheduling and Accounting).

(6) Когато външен график е заявен от търговец на електрическа енергия, по който той е продавач, към информацията по ал. 4 се предоставя и информация за източника на енергията, необходима за валидацията по чл. 21, ал. 2, т. 3.

(7) Операторът не приема за валидиране външен график, в случаите, когато заявителят не си е осигурил квота от преносния капацитет по съответното направление, съгласно правилата по ал. 1.

Чл.27 (1) Търговските участници сключват годишен договор под условие с обществения доставчик и/или обществените снабдители за покупко-продажба на електрическа енергия.

(2) Взаимоотношенията по договорите под условие могат да се уреждат:

1. въз основа на определените от оператора количества електрическа енергия по заместващи графици за доставка;

2. въз основа на измерените количества електрическа енергия съгласно търговските електромери.

(3) Заместващи графици по ал. 2 т. 1 са графици между търговските участници и обществения доставчик и/или обществените снабдители с почасови количества електрическа енергия, които количества са съгласно прекратените, оттеглени или анулирани вътрешни или външни графици за доставка.

(4) Производители и потребители сключват договори под условие по ал. 1 по цени утвърдени от ДКЕВР, а търговците на електрическа енергия по свободно договорени цени.

(5) Когато привилегирован потребител има регистриран седмичен график за доставка по договор при свободно договорени цени, за периода от 168 часа той няма право да получава електрическа енергия от обществения доставчик и/или обществените снабдители за обектите, декларирани по чл. 6, ал. 2, т. 1, освен по заместващ график за доставка.

(6) При доставка на електрическа енергия по договор под условие привилегированите потребители нямат право на уикенд тарифа.

Чл.28 Договорите по чл. 27, ал. 1 се изпълняват при:

1. нарушен график за доставка в случаите на прекъсване работата на пазара по чл.151;

2. нарушен график за доставка поради настъпване на непреодолима сила;

3. при оттеглен или анулиран график за доставка;

4. в случаите, когато търговски участник с потребителски обект е отстранен от пазара на балансираща енергия по реда на чл. 127;

5. регистриран заместващ график по чл. 29 и чл. 30.

Чл.29 (1) В случаите на чл. 28, т. 1 и т. 2, графиците за доставка на засегнатата страна се прекратяват, търговският участник не се балансира и продава/купува електрическа енергия съгласно измерените количества по търговските електромери.

(2) Другата страна по прекратения график ползва правото си на заместващ график по чл. 27, ал. 3.

(3) Заместващият график за доставка по ал. 2 се регистрира служебно от оператора в срок от 24 часа от постъпване на информация за съответното събитие.

(4) В известието за регистриране на заместващ график за доставка по ал. 3 се посочват:

1. страните по заместващия график;

2. начален и краен период на сетълмент по заместващия график за доставка;

3. количества по заместващия график, които са съгласно регистрирания и прекратен почасов график за доставка.

Чл.30 (1) В случаите на чл. 28, т. 3, операторът регистрира служебно заместващ график между обществения доставчик и/или обществените снабдители и изправната страна по оттегления или анулиран график за доставка.

(2) В случаите на анулиран график, когато отстранената страна е търговски участник с потребителски обекти, операторът известява обществения доставчик и/или обществените снабдители и засегнатите страни за влизане в сила на договор под условие по чл. 28, т. 4.

Чл.31 Общественият доставчик или съответният обществен снабдител е длъжен да приеме и изпълни заместващия график за доставка.

Чл.32 При всички случаи на заместващ график страните по сделките с обществения доставчик и/или обществения снабдител се балансират.

Раздел III

Снабдяване с електрическа енергия на собствени обекти

Чл.33 (1) Производителите имат право да продават по регулирани цени само произведеното количество електрическа енергия, което надвишава потреблението на всички техни обекти, декларирани по чл. 6, ал. 2, т. 1, и количествата по седмичните графици за доставка.

(2) Производителите заплащат цена за достъп, когато снабдяват собствени обекти по собствен електропровод и цена за достъп и цена за пренос, когато снабдяват собствени обекти през преносната и/или електроразпределителна мрежа.

Глава четвърта

ИЗМЕРВАНЕ

Чл.34 (1) Привилегированите потребители и производителите на електрическа енергия имат право да сключват договори при свободно договорени цени за производство от обекти, декларирани по реда на чл. 6, ал. 2, т. 1, и за снабдяване на такива обекти, когато последните са присъединени към мрежа високо и/или средно напрежение и са оборудвани със средства за търговско измерване на електрическата енергия съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 от ЗЕ.

(2) Производителите имат право да снабдяват с електрическа енергия собствени обекти, когато те са присъединени към мрежа високо и/или средно напрежение и са оборудвани със средства за търговско измерване на електрическата енергия съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 от ЗЕ и са декларирани по реда на чл. 6, ал. 2, т. 2.

(3) Средствата за търговско измерване по ал. 1 и ал. 2 трябва да имат възможност за регистриране на електрическата енергия по периоди на сетълмент, съгласно чл. 74, ал. 2.

(4) Отчитането на средствата за търговско измерване на електрическата енергия се извършва в съответствие с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 от ЗЕ.

Чл.35 Операторът поддържа регистър на средствата за търговско измерване на електрическата енергия на всички обекти, присъединени към електропреносната мрежа, както и на тези, присъединени към електроразпределителните мрежи, които се използват за целите на сетълмента на търговските участници.

Чл.36 В регистъра по чл. 35 се посочват:

1. собственикът на обекта;
2. техническите данни на средствата за търговско измерване;
3. мястото на присъединяване на обекта към електропреносната или електроразпределителната мрежа;
4. друга информация, изисквана съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 от ЗЕ.

Чл.37 (1) Регистърът по чл. 35 се поддържа в актуално състояние по отношение на промени, настъпили с участниците, измервателната апаратура и при прекратяване на комуникационните връзки с дадена измервателна система. Операторът използва

автоматизирана система за събиране и обработка на информацията от средствата за търговско измерване на търговските участници за всеки период на сетълмент.

(2) Операторът поддържа база данни с информация от измерванията на междусистемните електропроводи и обектите на търговските участници. В нея постъпва информация от собствени измервателни системи, преносно предприятие, разпределителни предприятия.

Глава пета

БАЛАНСИРАЩ МЕХАНИЗЪМ

Раздел I

Общи положения

Чл.38 (1) Съгласно принципите на енергийния пазар потребителите сключват договори с графици за доставка на количества енергия, максимално близки до очакваното им потребление, а производителите произвеждат количества, по възможност равни на договорените съгласно графиците за доставка.

(2) Сумата от количествата електрическа енергия по графиците за доставка по всички договори за покупко-продажба на електрическа енергия трябва да бъде равна на прогнозираното общо потребление за даден период.

Чл.39 (1) Балансиране на търговски участник е компенсирането на разликата между количествата потребена/произведена енергия и количествата по графиците за доставка съгласно сключените договори.

(2) На балансиране подлежат:

1. търговските участници, които имат регистриран седмичен график за доставка на електрическа енергия;
2. търговските участници, които участват с предложения и заявки на пазара на балансираща енергия за съответния период на сетълмент;
3. общественият доставчик в случаите, посочени в чл. 83, ал. 1, т. 2 и чл. 84, ал. 1, т. 2.

Чл.40 Източници на балансираща енергия са:

1. обектите на производители, чиято разполагаемост е изцяло освободена за дадения период по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ;
2. електрическите централи на производители, чиято разполагаемост е частично или изцяло изкупена от обществения доставчик;
3. електрическите централи, собственост на обществения доставчик.

Раздел II

Заявки за балансиране и предложения за балансиране

Чл.41 Заявките за балансиране и предложенията за балансиране декларират възможността на даден участник да се отклони от физическата си номинация срещу съответна цена за увеличаване или намаляване на производството/потреблението, ако това бъде разпоредено от оператора.

Чл.42 (1) Заявките за балансиране, подавани от производители, са за намаляване на производството.

(2) Активирането на заявки за намаляване на производството от оператора има за цел да намали изходната активна мощност на съответния обект спрямо обявеното във физическата номинация за производство ниво.

Чл.43 (1) Заявките за балансиране, подавани от привилегировани потребители, са за увеличаване на потреблението.

(2) Активирането на заявки за увеличаване на потреблението от оператора има за цел да увеличи потреблението на електрическа енергия на съответния обект спрямо заявената във физическата номинация за потребление.

Чл.44 (1) Предложенията за балансиране, подавани от производители, са за увеличаване на производството.

(2) Активирането на предложения за увеличаване на производството от оператора има за цел да увеличи изходната активна мощност на съответния обект спрямо обявеното във физическата номинация за производство ниво.

Чл.45 (1) Предложенията за балансиране, подавани от привилегировани потребители, са за намаляване на потреблението.

(2) Активирането на предложения за намаляване на потреблението от оператора има за цел да намали потреблението на електрическа енергия на съответния обект спрямо заявената във физическата номинация за потребление.

Чл.46 Производители по чл. 40, т. 1 имат право да подават предложения за увеличаване на производството и заявки за намаляване на производството.

Чл.47 Производителите по чл. 40, т. 2 и т. 3 не подават предложения за балансиране и заявки за балансиране на пазара на балансираща енергия, но участват в приоритетния списък на източниците на балансираща енергия, според изискванията на чл. 51 и чл. 53.

Чл.48 Операторът активира:

1. предложения за балансиране, когато в електроенергийната система има недостиг на генераторна мощност съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 от ЗЕ;

2. заявки за балансиране, когато в електроенергийната система има излишък на генераторна мощност съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 от ЗЕ.

Раздел III

Приоритетен списък на източниците на балансираща енергия

Чл.49 Операторът изготвя приоритетен списък и активира източниците на балансираща енергия според този списък, отчитайки технологичните критерии, свързани със сигурността на снабдяването, съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 от ЗЕ.

Чл.50 (1) Приоритетният списък съдържа:

1. предложения/заявки за балансиране, подадени от търговските участници по чл. 40, т. 1;

2. разполагам за съответния период на сетълмент резерв за третично регулиране, предоставен от производителите по чл. 40, т. 2 и т. 3.

(2) Мощностните диапазони, предвидени за участие в автоматично регулиране на честота и обменна мощност, не се включват в приоритетния списък.

Чл.51 (1) Подреждането на източниците на балансираща енергия при съставяне на приоритетен списък за компенсиране на недостига на генераторна мощност в електроенергийната система се извършва по възходящ ред на цената на доставяната от тях енергия.

(2) За целите на съставянето на приоритетния списък по ал. 1:

1. цената на балансиращата енергия, произведена от производителите по чл. 40, т. 2, се приема за равна на сумата от регулираните им цени за енергия и разполагаемост, умножена с коефициента k_p по чл. 83, ал. 3;

2. цената на балансиращата енергия, произведена от ВЕЦ – собственост на обществения доставчик, се приема за равна на най-високата от цените на балансираща енергия по т. 1;

3. цената на балансиращата енергия, непотребена от ПАВЕЦ – собственост на обществения доставчик, се приема за равна на най-ниската от цените на балансираща енергия по т. 1.

Чл.52 (1) Подреждането на източниците на балансираща енергия при съставяне на приоритетен списък за компенсиране на излишъка на генераторна мощност в електроенергийната система се извършва по низходящ ред на цената на предложената от тях енергия.

(2) За целите на съставянето на приоритетния списък по ал. 1:

1. цената на балансиращата енергия, непроизведена от производителите по чл. 40, т. 2, се приема за равна на регулираната им цена за енергия, разделена на коефициента k_p по чл. 83, ал. 3;

2. цената на балансиращата енергия, непроизведена от ВЕЦ – собственост на обществения доставчик, се приема за равна на най-високата от цените за балансираща енергия по т. 1;

3. цената на балансиращата енергия, консумирана от ПАВЕЦ – собственост на обществения доставчик, се приема за равна на най-ниската от цените за балансираща енергия по т. 1.

Чл.53 При постъпване на предложения и заявки с еднакви цени приоритет имат предложенията и заявките, указващи по-голям диапазон на отклонение от физическата номинация.

Раздел IV

Физически данни

Чл.54 Търговските участници, които подават предложения и заявки на балансиращия пазар, са длъжни да предоставят на оператора следната информация:

1. динамични параметри, представляващи съвкупност от данни и характеристики на отделните обекти или съвкупност от обекти на търговските участници, свързани с възможността им за промяна на изходната мощност, съгласно чл. 56;

2. физически номинации за производство/потребление, съдържащи информация за очакваното ниво на производство/потребление на даден обект или съвкупност от обекти, съгласно чл. 58.

Чл.55 (1) Динамичните параметри и физическите номинации се подават от търговските участници заедно с представените от тях предложения и заявки за балансиране в обобщена форма по образец, утвърден от оператора.

(2) Търговските участници изпращат информацията по ал. 1 на оператора по електронна поща, факс или чрез други средства, утвърдени от оператора.

Чл.56 Динамичните параметри включват:

1. скорост на увеличаване на мощността, MW/min;
2. скорост на намаляване на мощността, MW/min;
3. максимално възможно количество за доставка, MWh – само за ВЕЦ и ПАВЕЦ;
4. период за доставка на количеството по т. 3, в часове и минути – само за ВЕЦ и ПАВЕЦ;
5. време за активиране на заявка за балансиране, min;
6. време за активиране на предложение за балансиране, min;

7. време за изпълнение на инструкция за промяна на мощността, подадена от оператора, от момента на получаването до момента на начало на промяната, min;

8. минимална стъпка за промяна на мощността, MW.

Чл.57 Динамичните параметри се заявяват за всеки ден, за който съответният участник подава предложения за балансиране и заявки за балансиране, и са валидни за всеки период на сетълмент за този ден.

Чл.58 (1) Физически номинации за производство се подават от производителите за нетното производство на съответния обект по такъв начин, че нивото на активна мощност да бъде известно на оператора за всяка минута на следващите 24 часа.

(2) Физически номинации за потребление се подават от потребителите за очакваното нетно потребление на съответен обект по такъв начин, че нивото на активна мощност да бъде известно на оператора за всяка минута на следващите 24 часа.

Чл.59 (1) Операторът използва заявените нива на производство/потребление във физическите номинации при определяне на количествата балансираща енергия от активирани предложения за балансиране и заявки за балансиране.

(2) При активиране на дадено предложение/заявка за балансиране участникът е длъжен да се отклони от своята физическа номинация в рамките на това предложение/заявка според инструкциите на оператора.

Чл.60 (1) Физическите номинации се предоставят в табличен вид във формат, определен от оператора, и съдържат информация за нивата на активната мощност и моментите им на промяна.

(2) За целите на сетълмента се приема, че активната мощност между всеки две последователни във времето точки, зададени във физическата номинация, се променя по линейна характеристика.

(3) Нивата на активна мощност се записват със знак „+”, когато енергията постъпва от обекта на участника към електропреносната/електроразпределителната мрежа, и със знак „-”, когато посоката е от съответната мрежа към обекта на участника.

(4) Физически номинации се заявяват от търговските участници за всеки ден, за който подават предложения за балансиране и заявки за балансиране.

Раздел V

Форма на представяне и регистриране на заявки за балансиране и предложения за балансиране

Чл.61 (1) Търговските участници подават заявки за балансиране и предложения за балансиране за отклонението от нивата на физическата номинация на всеки отделен обект или съвкупност от обекти във форма, определена от оператора.

(2) Заявките за намаляване на производството и за увеличаване на потреблението съдържат отклонението на активната мощност от нивото на физическата номинация, периода на сетълмент и цената на заявката.

(3) Предложенията за увеличаване на производството и за намаляване на потреблението съдържат отклонението на активната мощност от нивото на физическата номинация, периода на сетълмент и цената на предложението.

(4) Предложения за балансиране и заявки за балансиране се подават от търговските участници само за обекти, присъединени към преносната мрежа.

Чл.62 (1) Продължителността на дадено предложение/заявка е равна на периода на сетълмент, като участникът е длъжен да подава най-малко две последователни предложения и/или заявки.

(2) Началният и крайният момент на всяко предложение/заявка съвпадат с кръгъл час.

Чл.63 (1) Отклонението от физическата номинация за производство на дадено предложение/заявка, подадено за обект или съвкупност от обекти на производител, е не по-малко от 20 MW като се представя в цяло число мегавати.

(2) Отклонението от физическата номинация за потребление на дадено предложение/заявка, подадено за обект или съвкупност от обекти на привилегирован потребител, е не по-малко от 10 MW, като се представя в цяло число мегавати.

Чл.64 (1) Търговски участник може да подаде за всеки свой обект или съвкупност от обекти по една заявка за балансиране и едно предложение за балансиране за един период на сетълмент.

(2) Цената на предложението/заявката за балансиране е в сила за целия период на сетълмент.

(3) Заявки за балансиране с отрицателни цени се считат за невалидни.

Чл.65 (1) Операторът получава и регистрира заявки за балансиране и предложения за балансиране по реда, описан в чл. 73.

(2) Операторът отхвърля предложения и заявки, които са непълни, съдържат неверни данни за участника, не съответстват на характеристиките на обектите, за които се отнасят, или са предоставени в различен от утвърдения от оператора формат, ако не бъдат коригирани съгласно процедурата за обмен на данни по чл. 73.

Чл.66 (1) Регистрирането на предложения за балансиране и заявки за балансиране има силата на сключване на договор под условие в полза на оператора.

(2) Цените и количествата на влязъл в сила договор по ал. 1 се определят, както следва:

1. производител продава на оператора произведеното по нареждане на последния количество енергия на цената на активираното му предложение за балансиране;

2. производител купува от оператора непроизведеното по нареждане на последния количество енергия на цената на активираната му заявка за балансиране;

3. потребител продава на оператора непотребеното по нареждане на последния количество енергия на цената на активираното му предложение за балансиране;

4. потребител купува от оператора потребеното по нареждане на последния количество енергия на цената на активираната му заявка за балансиране.

(3) Регистрираните предложения за балансиране и заявки за балансиране не се оттеглят.

Раздел VI

Активиране на заявки за балансиране и на предложения за балансиране

Чл.67 (1) Операторът активира предложения за балансиране и заявки за балансиране, за да поддържа необходимия резерв за вторично регулиране в съответствие с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 от ЗЕ.

(2) Операторът може да активира съвместно заявки за балансиране и предложения за балансиране с цел да подготви генериращите мощности за осигуряване на допълнителен въртящ резерв или за да преодолее възникнали ограничения в системата в съответствие с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 от ЗЕ.

(3) При активирането на заявки за балансиране и предложения за балансиране операторът може да променя работната мощност на съответен обект или съвкупност от обекти в рамките на тези заявки и предложения.

Чл.68 (1) Заявката за балансиране или предложението за балансиране се активира по телефона или чрез други средства за комуникация, одобрени от оператора.

(2) Оперативното активиране на предложение за балансиране или заявка за балансиране и последвалите инструкции в рамките на тяхната продължителност се документират от оператора в регистрационна таблица, съдържаща инструктирано отклонение от физическата номинация и момента на подаване на инструкцията.

(3) Регистрираните от оператора инструкции се използват за сетълмент на участника по реда на глава шеста.

Чл.69 Операторът активира дадено предложение или заявка според:

1. динамичните параметри на съответния обект и конкретните условия в електроенергийната система;

2. реда на подреждане на предложението или заявката в приоритетния списък на източниците на балансираща енергия.

Чл.70 Когато търговски участник има активирано предложение/заявка за балансиране в края на периода на сетълмент и е представил предложение/заявка за балансиране за периода, следващ текущия период на сетълмент, но не е получил инструкция от оператора за дезактивиране на предложението/заявката му, се счита, че операторът е активирал и предложението/заявката му за следващия период.

Чл.71 (1) Операторът може да активира предложение/заявка за балансиране на търговски участник за даден период на сетълмент не по-рано от 2 минути преди началото на периода.

(2) Когато динамичните параметри, съгласно чл. 56, т. 1, т. 2, т. 5 и т. 6, не позволяват пълно активиране на предложението/заявката в рамките на 4 минути, операторът може да разпoredи активирането да започне толкова време преди началото на периода, че разпoredената промяна на мощността да бъде постигната в рамките на първите две минути от периода на сетълмент.

Чл.72 (1) Когато търговски участник не е представил предложение/заявка за балансиране за периода, следващ текущия период на сетълмент, и не е получил инструкция от оператора за дезактивиране на предложението/заявката му, той има право да дезактивира сам предложението/заявката си най-рано две минути преди края на периода, като предварително уведоми оператора за това си намерение.

(2) Когато динамичните параметри, съгласно чл. 56, т. 1, т. 2 и т. 7, не позволяват пълно деактивиране на предложението/заявката за балансиране в рамките на 4 минути, търговският участник може да поиска от оператора дезактивирането да започне толкова време преди края на периода, че достигането на нивото от физическата му номинация да бъде постигнато в рамките на първите две минути от следващия период на сетълмент.

Чл.73 (1) Търговските участници, подаващи предложения за балансиране и заявки за балансиране за съответен ден, следва да ги подадат през предходния ден при спазване на следния график за обмен на информация:

1. до 10:00 ч. представят на оператора обобщена форма, съдържаща техните динамични параметри, физически номинации и предложения/заявки, валидни за всеки период на сетълмент;

2. до 12:00 ч. операторът проверява валидността на подадените форми и изпраща известие за невалидност на некоректните форми;

3. до 14:00 ч. търговските участници могат да подават на оператора коригираните форми;

4. до 15:00 ч. операторът изпраща окончателно потвърждение и регистрира валидните предложения и заявки.

(2) Неизпращането на окончателно потвърждение за регистриране на предложения и заявки по ал. 1, т. 4 има силата на отхвърляне.

(3) Обмяната на информация се извършва само в работни дни като в случай, че денят, през който следва да бъдат подадени заявките/предложенията за балансиране съгласно ал. 1, е почивен, информацията се изпраща през последния работен ден, предшестващ почивния.

Глава шеста

СЕТЪЛМЕНТ

Раздел I

Общи положения

Чл.74 (1) Операторът прилага системата за сетълмент за индивидуално изчисляване на отклоненията на реално потребената или произведена електрическа енергия от договорените количества за определен период.

(2) Периодът на сетълмент за всички сделки с електрическа енергия при свободно договорени цени, както и за пазара на балансираща енергия, е 60 минути и започва на кръгъл час.

Чл.75 (1) Договорените количества електрическа енергия, посочени в седмичните графици за доставка, се записват във формулите за сетълмент на съответния търговски участник със знак „-“, когато той е продавач по договора и със знак „+“, когато е купувач.

(2) Измерените количества енергия се записват във формулите за сетълмент на съответния търговски участник със знак „-“, когато имат посока от преносната/разпределителната мрежа към обект на участника, и със знак „+“, когато са с обратна посока.

(3) Измерените количества по ал. 2 включват количествата от всички обекти, декларирани по реда на чл. 6, ал. 2, т. 1.

Чл.76 Търговски участници, които за определен период нямат регистрирани седмични графици за доставка, както и предложения и заявки на пазара на балансираща енергия, не подлежат на балансиране за съответния период.

Раздел II

Общи условия за балансиране

Чл.77 (1) Количеството енергия от измерен небаланс (*КЕИИ*) се определя по следната формула:

$$VI - 1 \quad КЕИИ_{jkl} = КЕД_{jkl} + КЕИ_{jkl}$$

където:

КЕД_{jkl} е количеството енергия според регистрираните седмични графици за доставка и/или количеството енергия според регистрираните външни графици за доставка на обект *l* на търговски участник *k* за период на сетълмент *j*, заявени по реда на глава III;

КЕИ_{jkl} – измереното количество енергия на обект *l* на търговски участник *k* за период на сетълмент *j*.

(2) Сумата от измерените количества енергия (*КЕИ*) на обектите на търговски участник *k* за период на сетълмент *j* се определя по формулата:

$$VI - 2 \quad КЕИ_{jk} = \sum_{l=1}^m КЕИ_{jkl}$$

където:

j е съответният обект на търговски участник k ;
 m – броят на обектите на търговски участник k .

Чл.78 (1) Общите условия за балансиране се прилагат за:

1. привилегированите потребители, за периодите на сетълмент, за които имат регистриран седмичен график;
 2. производителите, които продават енергия само по свободно договорени цени.
- (2) Търговските участници, които не попадат в категориите по ал. 1, се балансират съгласно глава шеста, раздел V.

Чл.79 (1) Количеството енергия от разпореден небаланс ($КЕРН$) се определя по формулата:

$$VI - 3 \quad КЕРН_{jkl} = КЕРПС_{jkl} + КЕРЗС_{jkl}$$

където:

$КЕРПС_{jkl}$ е сумарното количество енергия от разпоредени предложения за период на сетълмент j , с което търговски участник k трябва да увеличи производството си или да намали потреблението си от обект l , вследствие на разпореждане на оператора за активиране на предложения за балансиране;

$КЕРЗС_{jkl}$ е сумарното количество енергия от разпоредени заявки за период на сетълмент j , с което търговски участник k трябва да намали производството си или да увеличи потреблението си от обект l , вследствие на разпореждане на оператора за активиране на заявки за балансиране.

(2) Сумарното количество енергия от разпоредени предложения ($КЕРПС$) се определя по формулата:

$$VI - 4 \quad КЕРПС_{jkl} = КЕРП_{jkl} + КЕРПО_{(j+1)kl} + КЕРПО_{(j-1)kl}$$

$КЕРП_{jkl}$ е количеството енергия от разпоредено предложение, с което търговски участник k трябва да увеличи производството си или да намали потреблението си от обект l , за период на сетълмент j вследствие на разпореждане на оператора за активиране на предложение за балансиране за същия период;

$КЕРПО_{(j+1)kl}$ – остатъчно разпоредено количество енергия от предложение валидно за периода $(j+1)$, с което търговски участник k трябва да увеличи производството си или да намали потреблението си от обект l , в рамките на последните 15 (петнадесет) минути на периода j съгласно чл. 71;

$КЕРПО_{(j-1)kl}$ – остатъчно разпоредено количество енергия от предложение, валидно за периода $(j-1)$, с което търговски участник k трябва да увеличи производството си или да намали потреблението си от обект l , през първите 2 (две) минути на период на сетълмент j съгласно чл. 72, ал. 2.

(3) Сумарното количество енергия от разпоредени заявки ($КЕРЗС$) се определя по формулата:

$$VI - 5 \quad КЕРЗС_{jkl} = КЕРЗ_{jkl} + КЕРЗО_{(j+1)kl} + КЕРЗО_{(j-1)kl}$$

където:

$КЕРЗ_{jkl}$ е количеството енергия от разпоредена заявка, с което търговски участник k трябва да намали производството си или да увеличи потреблението си от обект l за период на сетълмент j вследствие на разпореждане на оператора за активиране на заявка за балансиране за същия период;

$KEPZO_{(j+1)kl}$ – количеството енергия от разпоредена заявка, с което търговски участник k трябва да намали производството си или да увеличи потреблението си от обект l за период на сетълмент j вследствие на разпореждане на оператора за активиране на заявка за балансиране за период $(j+1)$ съгласно чл. 71;

$KEPZO_{(j-1)kl}$ – количеството енергия от разпоредена заявка, с което даден търговски участник k трябва да намали производството си или да увеличи потреблението си от обект l през първите 2 минути на период на сетълмент j вследствие на активирана от оператора заявка за балансиране за период $(j-1)$ съгласно чл. 72.

(4) Количествата енергия от разпоредени предложения за балансиране и заявки за балансиране, участващи във формулите по ал. 1, ал. 2 и ал. 3, се определят на база на записаните диспечерски разпореждания и динамичните параметри на съответния обект.

Чл.80 (1) Количеството енергия от нетен небаланс ($КЕНН$) се определя по формулата:

$$VI-6 \quad КЕНН_{jk} = КЕИИ_{jk} - КЕРН_{jk}$$

където:

$КЕРН$ е сумата от количествата енергия от разпоредени небаланси на всички m обекти на търговски участник k за период на сетълмент j и се определя по формулата:

$$VI-7 \quad КЕРН_{jk} = \sum_{l=1}^m КЕРН_{jkl}$$

(2) Количеството енергия от нетен небаланс се урежда между оператора и търговските участници на съответната цена на небалансите, както следва:

1. $КЕНН_{jk} > 0$ – търговският участник k има излишък на енергия за период на сетълмент j и продава на оператора на цена на балансираща енергия за излишък $ЦЕИ_j$, която се определя по чл. 84. В този случай $КЕНН_{jk}$ се означава с $КЕНН_{jk}^+$;

2. $КЕНН_{jk} < 0$ – търговският участник k има недостиг на енергия за период на сетълмент j и купува от оператора на цена на балансираща енергия за недостиг $ЦЕН_j$, която се определя по чл. 83. В този случай $КЕНН_{jk}$ се означава с $КЕНН_{jk}^-$;

3. $КЕНН_{jk} = 0$ – търговският участник k е в баланс за период на сетълмент j и $КЕНН_{jk}$ се означава с $КЕНН_{jk}^0$.

Раздел III

Нетни количества енергия от активирани предложения за балансиране и заявки за балансиране

Чл.81 (1) Сумарното количество енергия от активирани предложения ($КЕАПС$), с което търговски участник k действително е увеличил производството си или е намалил потреблението си от обект l за период на сетълмент j вследствие на активирани предложения за балансиране, се определя по формулата:

$$VI-8 \quad КЕАПС_{jkl} = \min \left[КЕРПС_{jkl} \left(КЕИ_{jkl} - КЕФ_{jkl} - КЕРЗС_{jkl} \right) \right]$$

където:

$КЕФ_{jkl}$ е количеството енергия, което обект l на търговски участник k трябва да консумира/произведе за период на сетълмент j в съответствие със заявената от него физическа номинация.

(2) Когато $КЕАПС_{jkl} > 0$, се означава с $КЕАПС_{jkl}^+$.

(3) Сумарното количество енергия $KEA\text{П}C_{jk}^+$, което търговски участник k действително е доставил за период на сетълмент j вследствие на активирани предложения за балансиране от всичките му обекти, се определя по формулата:

$$\text{VI} - 9 \quad KEA\text{П}C_{jk}^+ = \sum_{l=1}^m KEA\text{П}C_{jkl}^+$$

Чл.82 (1) Сумарното количество енергия от активирани заявки ($KEA3C$), с което търговски участник k действително е намалил производството си или е увеличил потреблението си от обект l за период на сетълмент j вследствие на активирани заявки за балансиране, се определя по формулата:

$$\text{VI} - 10 \quad KEA3C_{jkl} = \max \left[KEP3C_{jkl} \left(KEI_{jkl} - KE\Phi_{jkl} - KEP\text{П}C_{jkl} \right) \right]$$

(2) Когато $KEA3C_{jkl} < 0$, се означава с $KEA3C_{jkl}^-$.

(3) Сумарното количество енергия от активирани заявки, с което даден търговски участник k действително е намалил производството си или е увеличил потреблението си за период на сетълмент j вследствие на активирани заявки за балансиране от всичките му обекти, се определя по формулата:

$$\text{VI} - 11 \quad KEA3C_{jk}^- = \sum_{l=1}^m KEA3C_{jkl}^-$$

Раздел IV

Цени на небаланси

Чл.83 (1) Цената на балансираща енергия за недостиг ($ЦЕН$) за период на сетълмент j се определя в зависимост от стойността на коефициента на участие на предложенията Куп по следните формули:

1. Когато $\text{Куп}_j = [0;1]$:

$$\text{VI} - 12 \quad ЦЕН_j = \left[(1 - \text{Куп}_j) ЦЕМ_j \right] + (\text{Куп}_j ЦЕПср_j)$$

където:

$ЦЕМ_j$ е цената на балансираща енергия, доставяна от обществения доставчик за покриване на отрицателните небаланси на търговските участници за период на сетълмент j ;

$ЦЕПср_j$ е средно претеглената цена на енергия от активирани предложения за балансиране за период на сетълмент j .

2. Когато $\text{Куп}_j > 1$:

$$\text{VI} - 13 \quad ЦЕН_j = ЦЕПср_j$$

(2) Коефициентът на участие на предложенията (Куп) се определя по формулата:

$$\text{VI} - 14 \quad \text{Куп}_j = \frac{\sum_{k=1}^m KEA\text{П}C_{jk}^+}{\sum_{k=1}^m |KEH\text{H}_{jk}^-|}$$

където:

n е броят на търговските участници.

(3) Цената на балансираща енергия ($ЦЕМ$), доставяна от обществения доставчик за покриване на отрицателните небаланси на търговските участници за период на сетълмент j , се определя по формулата:

$$VI - 15 \quad ЦЕМ_j = \left[\max(ЦМ_j, ЦЕВ_j) \right] k_p$$

където:

$ЦМ_j$ е най-високата регулирана сумарна цена на енергия и разполагаемост на кондензационен термичен блок, който за период на сетълмент j е произвел не по-малко от $20MWh$, лв./MWh;

$ЦЕВ_j$ е регулираната цена на енергия произведена от ВЕЦ с изравнители, която за период на сетълмент j е произвела не по-малко от $20MWh$, лв./MWh;

k_p е коефициент, отразяващ разходите на обществения доставчик за доставка на балансираща енергия.

(4) Коефициентът k_p , отразяващ разходите на обществения доставчик за доставка на балансираща енергия, се утвърждава от комисията по предложение на обществения доставчик.

(5) Средно претеглената цена на енергия ($ЦЕП_{ср}$) от активирани предложения за балансиране за период на сетълмент j се определя по формулата:

$$ЦЕП_{ср_j} = \frac{\sum_{k=1}^n \sum_{l=1}^m \left[(ЦЕП_{jkl} KEAP_{jkl}^+) \right]}{\sum_{k=1}^n KEAPC_{jk}^+} +$$

VI - 16

$$+ \frac{\sum_{k=1}^n \sum_{l=1}^m \left[(ЦЕП_{(j+1)kl} KEAPO_{(j+1)kl}^+) + (ЦЕП_{(j-1)kl} KEAPO_{(j-1)kl}^+) \right]}{\sum_{k=1}^n KEAPC_{jk}^+}$$

където:

$ЦЕП_{jkl}$ е цената на енергия от предложение за балансиране за обект l на търговски участник k за период на сетълмент j , лв./MWh;

$KEAP_{jkl}^+$ – количеството енергия от активирано предложение за балансиране от обект l на търговски участник k за период на сетълмент j , MWh;

$ЦЕП_{(j+1)kl}$ – цената на енергия от предложение за балансиране за обект l на търговски участник k , валидно за период на сетълмент $(j+1)$, лв./MWh;

$KEAPO_{(j+1)kl}^+$ – количеството енергия от активирано предложение за балансиране от обект l на търговски участник k , валидно за период на сетълмент $(j+1)$, MWh;

$ЦЕП_{(j-1)kl}$ – цената на енергия от предложение за балансиране за обект l на търговски участник k , валидно за период на сетълмент $(j-1)$, лв./MWh;

$KEAPO_{(j-1)kl}^+$ – количеството енергия от активирано предложение за балансиране от обект l на търговски участник k , валидно за период на сетълмент $(j-1)$, MWh.

(6) Количеството енергия от активирано предложение за балансиране ($KEAP$) за обект l на търговски участник k за период на сетълмент j се определя по формулата:

$$VI - 17 \quad KEAP_{jkl}^+ = Кап_{jkl} KEPI_{jkl}$$

където:

$Кап_{jkl}$ е коефициент на тежест на активирани предложения за балансиране от обект l на търговски участник k за период на сетълмент j и се определя по формулата:

$$\text{VI-18} \quad \text{Кап}_{jkl} = \frac{KEAPC_{jkl}^+}{KERPC_{jkl}}$$

(7) Количеството енергия от активирано предложение за балансиране (*KEAPO*) от обект *l* на търговски участник *k*, валидно за период на сетълмент (*j+1*), се определя по формулата:

$$\text{VI-19} \quad KEAPO_{(j+1)kl}^+ = \text{Кап}_{jkl} KERPO_{(j+1)kl}$$

(8) Количеството енергия от активирано предложение за балансиране от обект *l* на търговски участник *k*, валидно за период на сетълмент (*j-1*), се определя по формулата:

$$\text{VI-20} \quad KEAPO_{(j-1)kl}^+ = \text{Кап}_{jkl} KERPO_{(j-1)kl}$$

Чл.84 (1) Цената на балансираща енергия за излишък (*ЦЕИ*) за период на сетълмент *j* се определя в зависимост от стойността на коефициента на участие на заявките *Куз*, както следва:

1. Когато $\text{Куз}_j = [0;1]$:

$$\text{VI-21} \quad \text{ЦЕИ}_j = \left[(1 - \text{Куз}_j) \text{ЦЕГ}_j \right] + (\text{Куз}_j \cdot \text{ЦЕЗср}_j)$$

където:

ЦЕГ_j е цената на балансираща енергия, закупена от обществения доставчик за покриване на положителните небаланси на търговските участници за период на сетълмент *j*;

ЦЕЗср_j е средно претеглената цена на енергия от активирани заявки за балансиране за период на сетълмент *j*.

2. Когато $\text{Куз}_j > 1$:

$$\text{VI-22} \quad \text{ЦЕИ}_j = \text{ЦЕЗср}_j$$

(2) Коефициентът на участие на заявките (*Куз*) се определя по формулата:

$$\text{VI-23} \quad \text{Куз}_j = \frac{\sum_{k=1}^n |KEAZC_{jk}^-|}{\sum_{k=1}^n KEHH_{jk}^+}$$

където:

n е броят на търговските участници.

(3) Цената на балансираща енергия (*ЦЕГ*), закупена от обществения доставчик за покриване на положителните небаланси на търговските участници за период на сетълмент *j*, се определя по формулата:

$$\text{VI-24} \quad \text{ЦЕГ}_j = \frac{ЦГ_j}{k_p}$$

където:

ЦГ_j е най-ниската регулирана цена на енергия на кондензационен термичен блок на ТЕЦ, който за период на сетълмент *j* е произвел не по-малко от 20MWh енергия, лв./MWh.

(4) Средно претеглената цена на енергия (*ЦЕЗср*) от активирани заявки за балансиране за период на сетълмент *j* се определя по формулата:

$$\begin{aligned}
\text{VI} - 25 \quad \text{ЦЕЗ}_{спj} &= \frac{\sum_{k=1}^n \sum_{l=1}^m \left[\left(\text{ЦЕЗ}_{jkl} \mid \text{КЕАЗ}_{jkl}^- \right) \right]}{\sum_{k=1}^n \left| \text{КЕАЗ}C_{jk}^- \right|} + \\
&+ \frac{\sum_{k=1}^n \sum_{l=1}^m \left[\left(\text{ЦЕЗ}_{(j+1)kl} \mid \text{КЕАЗ}O_{(j+1)kl}^- \right) + \left(\text{ЦЕЗ}_{(j-1)kl} \mid \text{КЕАЗ}O_{(j-1)kl}^- \right) \right]}{\sum_{k=1}^n \left| \text{КЕАЗ}C_{jk}^- \right|}
\end{aligned}$$

където:

ЦЕЗ_{jkl} е цената на енергия от заявка за балансиране за обект l на търговски участник k , валидна за период на сетълмент j , лв./MWh;

КЕАЗ_{jkl}^- – количеството консумирана/непроизведена енергия от активирана заявка от обект l на търговски участник k , валидна за период на сетълмент j ;

$\text{ЦЕЗ}_{(j+1)kl}$ – цената на енергия от заявка за балансиране за обект l на търговски участник k , активирана през периода $(j+1)$, лв./MWh;

$\text{КЕАЗ}O_{(j+1)kl}^-$ – количеството консумирана/непроизведена енергия от активирана заявка от обект l на търговски участник k за период на сетълмент j , валидна за период на сетълмент $(j+1)$, MWh;

$\text{ЦЕЗ}_{(j-1)kl}$ - цената на енергия от заявка за балансиране за обект l на търговски участник k , активирана през периода $(j-1)$, лв./MWh;

$\text{КЕАЗ}O_{(j-1)kl}^-$ - количеството консумирана/непроизведена енергия от активирана заявка от обект l на търговски участник k за период на сетълмент j , валидна за период на сетълмент $(j-1)$, MWh.

(5) Количеството консумирана/непроизведена енергия от активирана заявка (КЕАЗ) от обект l на търговски участник k за период на сетълмент j се определя по формулата:

$$\text{VI} - 26 \quad \text{КЕАЗ}_{jkl}^- = \text{Каз}_{jkl} \text{КЕРЗ}_{jkl}$$

където:

Каз_{jkl} е коефициент на тежест на активираните заявки за балансиране от обект l на търговски участник k за период на сетълмент j и се определя по формулата:

$$\text{VI} - 27 \quad \text{Каз}_{jkl} = \frac{\text{КЕАЗ}C_{jkl}^-}{\text{КЕРЗ}C_{jkl}}$$

(6) Количеството консумирана/непроизведена енергия от активирана заявка ($\text{КЕАЗ}O$) от обект l на търговски участник k за период на сетълмент j , валидна за период на сетълмент $(j+1)$, се определя по формулата:

$$\text{VI} - 28 \quad \text{КЕАЗ}O_{(j+1)kl}^- = \text{Каз}_{jkl} \text{КЕРЗ}O_{(j+1)kl}$$

(7) Количеството консумирана/непроизведена енергия от активирана заявка от обект l на търговски участник k за период на сетълмент j , валидна за период на сетълмент $(j-1)$ се определя по формулата:

$$\text{VI} - 29 \quad \text{КЕАЗ}O_{(j-1)kl}^- = \text{Каз}_{jkl} \text{КЕРЗ}O_{(j-1)kl}$$

Раздел V

Исключения от общите условия за балансиране

Чл.85 (1) Производители с частично освободена разполагаемост, продаващи енергия по регулирани и свободно договорени цени в един и същи период на сетълмент, се балансират съгласно общите условия за балансиране, като енергийните им небаланси се уреждат на пазара на балансираща енергия по следния начин:

1. В случай на излишък на енергия, когато $КЕНН_{jk} > 0$, количеството енергия, което съответният производител продава на пазара на балансираща енергия на цена на излишъка $ЦЕИ_j$, се определя по формулата:

$$VI-30 \quad КЕНН_{jk}^{+*} = \min \left[КЕНН_{jk}^+, \max \left(E_{\min} + КЕД_{jk}, 0 \right) \right]$$

където:

E_{\min} е технически параметър, определен по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ, който представлява минимална нетна доставена енергия за час, MWh/h, когато за съответния производител не е утвърден такъв параметър, E_{\min} се приема за нула.

2. В случай на недостиг на енергия, когато $КЕНН_{jk} < 0$, количеството енергия, което съответният производител купува от пазара на балансираща енергия на цена на недостига $ЦЕН_j$, е равно на $КЕНН_{jk}^-$;

3. Когато поне един от блоковете на производителя по ал. 1 участва във вторично регулиране на честота и обменни мощности за съответен период на сетълмент j или изпълнява диспечерско разпореждане за намаляване на изходната мощност под необходимата за покриване на количествата съгласно регистрираните му седмични графици, се приема, че $КЕНН_{jk}^-$ е нула, т.е. съответният производител няма отрицателни небаланси.

(2) Количеството енергия, продадено през периода на сетълмент j от производителя по ал. 1 на обществения доставчик по регулирани цени, се определя съгласно формулата:

$$VI-31 \quad КЕРД_{jk} = \max \left[\min \left(КЕИ_{jk} - E_{\min}, КЕИ_{jk} + КЕД_{jk}, 0 \right) \right]$$

Чл.86 Производители с изцяло освободена разполагаемост, продаващи енергия по регулирани и свободно договорени цени в един и същ период на сетълмент, се балансират съгласно общите условия на балансиране, при спазване на следните принципи:

1. В случай на енергиен излишък, когато $КЕНН_{jk} > 0$, производителят продава цялото количество $КЕНН_{jk}^+$ на обществения доставчик/снабдител по регулирани цени, т.е.:

$$VI-32 \quad КЕРД_{jk} = КЕНН_{jk}^+$$

2. В случай на енергиен недостиг, когато $КЕНН_{jk} < 0$, производителят купува цялото количество $КЕНН_{jk}^-$ от пазара на балансираща енергия на цена на недостига.

Чл.87 Количеството енергия от нетен небаланс на търговците на електрическа енергия се изчислява като сума от всички количества енергия според седмичните графици за доставка като се спазва принципът на чл. 75, ал. 1 и се урежда на цените на небаланси по чл. 83 и чл. 84.

Раздел VI

Сетълмент на оператора и обществения доставчик

Чл.88 (1) Стойността на задълженията на оператора за закупена балансираща енергия от активирани предложения за балансиране (*ЗКЕАП*) за период на сетълмент j се определя по следната формула:

$$\text{VI - 33} \quad \begin{aligned} ЗКЕАП_j = & \sum_{k=1}^n \sum_{l=1}^m \left(ЦЕП_{jkl} КЕАП_{jkl}^+ \right) + \\ & + \sum_{k=1}^n \sum_{l=1}^m \left[\left(ЦЕП_{(j+1)kl} КЕАПО_{(j+1)kl}^+ \right) + \left(ЦЕП_{(j-1)kl} КЕАПО_{(j-1)kl}^+ \right) \right] \end{aligned}$$

(2) Стойността на задълженията на оператора за закупени енергийни излишъци на търговските участници (*ЗКЕНН⁺*) по чл. 80, ал. 2, т. 1 се определя по следната формула:

$$\text{VI - 34} \quad ЗКЕНН_{jk}^+ = \sum_{k=1}^n \left(ЦЕИ_j КЕНН_{jk}^+ \right)$$

(3) Стойността на задълженията на оператора за закупена балансираща енергия от обществения доставчик (*ЗКБЕНП*), когато $Куп_j = [0;1]$, съгласно чл. 83, ал. 1, т. 1, се определя по следната формула:

$$\text{VI - 35} \quad ЗКБЕНП_j = (1 - Куп_j) \sum_{k=1}^n \left(ЦЕМ_j \left| КЕНН_{jk}^- \right| \right)$$

(4) Стойността на задълженията на оператора за закупени енергийни излишъци на обществения доставчик (*ЗКБЕИЗ*), когато $Куз_j > 1$, съгласно чл. 84, ал. 1, т. 2, се определя по следната формула:

$$\text{VI - 36} \quad ЗКБЕИЗ_j = (Куз_j - 1) \sum_{k=1}^n \left(ЦЕЗ_{cpj} КЕНН_{jk}^+ \right)$$

Чл.89 (1) Стойността на вземанията на оператора от продадена балансираща енергия от активирани заявки за балансиране (*ВКЕАЗ*) се определя по следната формула:

$$\text{VI - 37} \quad \begin{aligned} ВКЕАЗ_j = & \sum_{k=1}^n \sum_{l=1}^m \left[\left(ЦЕЗ_{jkl} \left| КЕАЗ_{jkl}^- \right| \right) \right] + \\ & + \sum_{k=1}^n \sum_{l=1}^m \left[\left(ЦЕЗ_{(j+1)kl} \left| КЕАЗО_{(j+1)kl}^- \right| \right) + \left(ЦЕЗ_{(j-1)kl} \left| КЕАЗО_{(j-1)kl}^- \right| \right) \right] \end{aligned}$$

(2) Стойността на вземанията на оператора от продадена балансираща енергия за покриване на енергийния недостиг на търговските участници (*ВКЕНН⁻*) по чл. 80, ал. 2, т. 2 се определя по следната формула:

$$\text{VI - 38} \quad ВКЕНН_j^- = ЦЕН_j \sum_{k=1}^n \left| КЕНН_{jk}^- \right|$$

(3) Стойността на вземанията на оператора от продадена балансираща енергия за покриване на енергийния недостиг на обществения доставчик (*ВКБЕИП*), когато $Куп_j > 1$, съгласно чл. 83, ал. 1, т. 2, се определя по следната формула:

$$\text{VI - 39} \quad ВКБЕИП_j = ЦЕН_j \left(Куп_j - 1 \right) \sum_{k=1}^n \left| КЕНН_{jk}^- \right|$$

(4) Стойността на вземанията на оператора от продадена балансираща енергия на обществения доставчик за покриване на некомпенсирани енергийни излишъци на търговските участници (*ВКБЕНЗ*), когато $Куз_j = [0;1]$, съгласно чл. 84, ал. 1, т. 1, се определя по следната формула:

$$VI - 40 \quad BKБЕНЗ_j = ЦЕГ_j (1 - Куз_j) \sum_{k=1}^n КЕНН_{jk}^+$$

Чл.90 За всеки период на сетълмент сумата от вземанията на оператора е равна на сумата от задълженията му.

Раздел VII

Сетълмент на търговските участници

Чл.91 (1) Стойността на задълженията на търговски участник за покриване на енергийния му недостиг ($ЗКЕНН^-$) по чл. 80, ал. 2, т. 2 се определя по следната формула:

$$VI - 41 \quad ЗКЕНН_{jk}^- = (ЦЕН_j | КЕНН_{jk}^- |)$$

(2) Стойността на задълженията на търговски участник от закупена енергия по активирани заявки за балансиране ($ЗКЕАЗ$) се определя по следната формула:

$$VI - 42 \quad ЗКЕАЗ_{jk} = \sum_{l=1}^m (ЦЕЗ_{jkl} | КЕАЗ_{jkl}^- |) + \\ + \sum_{l=1}^m \left[(ЦЕЗ_{(j+1)kl} | КЕАЗO_{(j+1)kl}^- |) + (ЦЕЗ_{(j-1)kl} | КЕАЗO_{(j-1)kl}^- |) \right]$$

Чл.92 (1) Стойността на вземанията на търговски участник от енергиен излишък ($ВКЕНН^+$), съгласно чл. 80, ал. 2, т. 1, се определя по следната формула:

$$VI - 43 \quad ВКЕНН_{jk}^+ = (ЦЕИ_j | КЕНН_{jk}^+ |)$$

(2) Стойността на вземанията на търговски участник от активирани предложения за балансиране ($ВКЕАП$) се определя по следната формула:

$$VI - 44 \quad ВКЕАП_{jk} = \sum_{l=1}^m (ЦЕП_{jkl} | КЕАП_{jkl}^+ |) + \\ + \sum_{l=1}^m \left[(ЦЕП_{(j+1)kl} | КЕАПО_{(j+1)kl}^+ |) + (ЦЕП_{(j-1)kl} | КЕАПО_{(j-1)kl}^+ |) \right]$$

Глава седма

ФАКТУРИРАНЕ И ПЛАЩАНЕ

Раздел I

Общи положения

Чл.93 (1) Сделките с балансираща енергия за периода от първо число до последно число на календарния месец включително се приемат за осъществени в последния ден на календарния месец.

(2) Сделките за пренос на електрическа енергия се приемат за осъществени в последния ден на календарния месец.

(3) Сделките за достъп се приемат за осъществени в последния ден на календарния месец.

Чл.94 (1) Операторът изготвя дневни и обобщени извлечения за сетълмент и съответните приложения за сделките с балансираща енергия.

(2) Електроенергийният системен оператор и операторите на разпределителни мрежи издават месечни протоколи за дължимите суми по договорите за достъп.

(3) Преносното предприятие и разпределителните предприятия издават месечни протоколи за количествата енергия, постъпили и/или потребени в/от съответната мрежа.

Раздел II

Дневни извлечения за сетълмент

Чл.95 (1) Дневните извлечения за сетълмент съдържат информация за календарен ден, разглеждан като последователност от периоди на сетълмент.

(2) Формата и съдържанието на информацията в дневното извлечение за сетълмент за отделните категории търговски участници се определя от оператора.

Чл.96 (1) Дневните извлечения за сетълмент на търговските участници, потребители съдържат следната информация:

1. дата на изготвяне и изпращане на извлечението;
2. дата, за която се отнася извлечението;
3. идентификационен номер на търговския участник;
4. договорени количества електрическа енергия за всеки период на сетълмент съгласно регистрираните вътрешни и външни графици за доставка по договорите, MWh;
5. разпоредено количество електрическа енергия от активирани предложения и заявки за балансиране на търговския участник от оператора по периоди на сетълмент, MWh;
6. нетно количество електрическа енергия от активирани предложения и заявки за балансиране по периоди на сетълмент, MWh;
7. цена на енергия от активираните предложения и заявки за балансиране, лв./MWh;
8. вземания от активирани предложения за балансиране и задължения за активирани заявки за балансиране, лв.;
9. измерени количества електрическа енергия за всеки период на сетълмент, MWh;
10. нетен небаланс за всеки период на сетълмент, MWh;
11. цена на недостиг и цена на излишък, лв./MWh;
12. стойност на задълженията на търговския участник към оператора по периоди на сетълмент, лв.;
13. стойност на вземанията на търговския участник от оператора по периоди на сетълмент, лв.;
14. нетна финансова позиция на търговския участник общо за деня, за който извлечението се отнася, лв.;
15. нетна финансова позиция от началото на отчетния период до деня, за който извлечението се отнася, лв.;
16. непогасени задължения към оператора за минали периоди, лв.;
17. размер на гаранционния депозит в специалната сметка към деня, за който извлечението се отнася, лв.;
18. информация за коефициентите Куп и Куз.

(2) Дневните извлечения за сетълмент на производители, чиято разполагаемост е частично освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ, съдържат следната информация:

1. дата на изготвяне и изпращане на извлечението;
2. дата, за която се отнася извлечението;
3. идентификационен номер на производителя;
4. измерено количество нетна електрическа енергия за всеки период на сетълмент, MWh;
5. количество електрическа енергия, продадено съгласно регистрираните вътрешни и външни графици за доставка, MWh;
6. количество електрическа енергия, продадено на обществения доставчик по регулирани цени, MWh;
7. количество електрическа енергия, продадено на обществения доставчик по силата на договор под условие, MWh;
8. нетен небаланс за всеки период на сетълмент, MWh;

9. цена на балансиращата енергия за излишък и недостиг, лв./MWh;
 10. обща стойност на вземанията от оператора и задълженията към оператора, лв.
- (3) Дневните извлечения за сетълмент на търговските участници, търговци на електрическа енергия, съдържат следната информация:
1. дата на изготвяне и изпращане на извлечението;
 2. дата, за която се отнася извлечението;
 3. идентификационен номер на търговския участник;
 4. количество електрическа енергия, продадено съгласно регистрираните вътрешни и външни графици за доставка, MWh по периоди на сетълмент;
 5. количество електрическа енергия, закупено съгласно регистрираните вътрешни и външни графици за доставка, MWh по периоди на сетълмент;
 6. нетен небаланс за всеки период на сетълмент, MWh.
- (4) Дневните извлечения за сетълмент по ал. 3 се издават в случаите, когато има небаланс.

Чл.97 Дневните извлечения за сетълмент на обществения доставчик съдържат следната информация:

1. сумарно количество енергия от нетни положителни небаланси на търговските участници по периоди на сетълмент, MWh;
2. сумарно количество енергия от нетни отрицателни небаланси на търговските участници по периоди на сетълмент, MWh;
3. сумарно количество балансираща енергия от активирани предложения за балансиране и заявки за балансиране по периоди на сетълмент, MWh;
4. коефициенти Куп и Куз по периоди на сетълмент;
5. количество продадена балансираща енергия за покриване на отрицателните небаланси на търговските участници, когато $K_{уп} = [0;1]$, MWh;
6. цена на балансираща енергия, доставена от обществения доставчик (ЦЕМ), лв./MWh;
7. стойност на вземанията от оператора за продадена балансираща енергия, лв.;
8. количество закупена балансираща енергия за покриване на положителните небаланси на търговските участници, когато $K_{уз} = [0;1]$, MWh;
9. цена на балансираща енергия, закупена от обществения доставчик (ЦЕГ), лв./MWh;
10. стойност на задълженията към оператора за закупени енергийни излишъци на търговските участници, лв.;
11. количество закупена балансираща енергия за покриване на недостиг на обществения доставчик, когато $K_{уп} > 1$, MWh;
12. цена на балансираща енергия за недостиг (ЦЕН), лв./MWh;
13. стойност на задълженията към оператора за закупена балансираща енергия за покриване на недостиг на обществения доставчик, лв.;
14. количество продадена балансираща енергия от излишък на обществения доставчик, когато $K_{уз} > 1$, MWh;
15. цена на балансираща енергия за недостиг (ЦЕИ), лв./MWh;
16. стойност на вземанията от оператора за продадена балансираща енергия от излишък на обществения доставчик, лв.;
17. обща сума на вземанията от оператора за деня, лв.;
18. обща сума на задълженията към оператора за деня, лв.;
19. нетна финансова позиция за деня, за който извлечението се отнася, лв.;
20. дата на изготвяне и изпращане на извлечението и дата, за която то се отнася.

Чл.98 (1) Операторът изпраща на търговските участници и на обществения доставчик дневни извлечения за сетълмент на седмична база, в срок всеки четвъртък за дните от понеделник до неделя включително за предходната календарна седмица.

(2) При липса на данни, необходими за изготвяне на дневното извлечение в срока по ал. 1, не по вина на оператора, извлечението се издава в рамките на 3 работни дни от момента на тяхното получаване, но не по-късно от 3 дни след края на отчетния период по чл. 93, ал. 1.

Чл.99 Търговските участници и общественият доставчик имат право да оспорят дневно извлечение в рамките на два работни дни от получаването му.

Раздел III

Обобщени извлечения за сетълмент

Чл.100 Обобщените извлечения за сетълмент съдържат информация за всички дни от периода, за който се отнасят.

Чл.101 Обобщените извлечения за сетълмент на търговските участници, потребители съдържат следната информация:

1. дата на изготвяне и изпращане на извлечението;
2. период, за който се отнася извлечението;
3. идентификационен номер на търговския участник;
4. договорени количества енергия за всеки ден от периода, за който извлечението се отнася, съгласно регистрираните вътрешни и външни графици за доставка по договорите, MWh;
5. нетно количество електрическа енергия от активирани предложения за балансиране за всеки ден от периода, MWh;
6. нетно количество електрическа енергия от активирани заявки за балансиране за всеки ден от периода, MWh;
7. вземания по активирани предложения за балансиране и задължения по активирани заявки за балансиране за всеки ден от периода, лв.;
8. измерени количества електрическа енергия за всеки ден от периода, MWh;
9. обща стойност на задълженията на търговския участник към оператора за съответните дни от периода, лв.;
10. обща стойност на вземанията на търговския участник от оператора за съответните дни от периода, лв.;
11. нетна финансова позиция за периода, лв.;
12. размер на гаранционния депозит по специалната сметка към последния ден на периода, за който извлечението се отнася, лв.;
13. нетни положителни и отрицателни небаланси, MWh.

Чл.102 (1) Обобщените извлечения за сетълмент на обществения доставчик съдържат следната информация:

1. дата на изготвяне и изпращане на извлечението;
2. период, за който се отнася извлечението;
3. сумарно количество енергия от нетни положителни небаланси на търговските участници за всеки ден от периода, MWh;
4. сумарно количество енергия от нетни отрицателни небаланси на търговските участници за всеки ден от периода, MWh;
5. сумарно количество балансираща енергия от активирани предложения за балансиране и заявки за балансиране за всеки ден от периода, MWh;
6. количество продадена балансираща енергия за покриване на отрицателните небаланси на търговските участници, MWh;

7. стойност на вземанията от оператора за продадена балансираща енергия, лв.;
8. количество закупена балансираща енергия за покриване на положителните небаланси на търговските участници, MWh;
9. стойност на задълженията към оператора за закупени енергийни излишъци на търговските участници, лв.;
10. количество закупена балансираща енергия за покриване на недостиг на обществения доставчик, MWh;
11. задължения към оператора за закупена балансираща енергия за покриване на недостиг на обществения доставчик, лв.;
12. количество продадена балансираща енергия от излишък на обществения доставчик, MWh;
13. вземания от оператора за продадена балансираща енергия от излишък на обществения доставчик, лв.;
14. обща сума на вземанията от оператора за периода, лв.;
15. обща сума на задълженията към оператора за периода, лв.;
16. нетна финансова позиция за периода, за който извлечението се отнася, лв.

(2) Обобщените извлечения за сетълмент на производители, чиято разполагаемост е частично освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ, съдържат:

1. дата на изготвяне и изпращане на извлечението;
2. период, за който се отнася извлечението;
3. количество нетна измерена електрическа енергия за всеки ден от периода, MWh;
4. количество електрическа енергия, продадено за всеки ден от периода, съгласно регистрираните графици за доставка, MWh;
5. количество електрическа енергия, продадено на обществения доставчик по регулирани цени за всеки ден от периода, MWh;
6. количество електрическа енергия, продадено на обществения доставчик по силата на договор под условие, MWh;
7. нетен небаланс за всеки ден от периода, лв.;
8. обща стойност на вземанията и задълженията, лв.

(3) Обобщеното извлечение за сетълмент на търговски участник, търговец на електрическа енергия съдържа следната информация:

1. дата на изготвяне и изпращане на извлечението;
2. период, за който се отнася извлечението;
3. идентификационен номер на търговския участник;
4. договорен положителен небаланс, MWh;
5. договорен отрицателен небаланс, MWh;
6. обща сума на вземания от оператора, лв.;
7. обща сума на задължения към оператора, лв.;
8. нетна сума, лв.

Чл.103 Обобщените извлечения за сетълмент се изпращат от оператора на търговските участници и на обществения доставчик в рамките на 3 работни дни след последния ден на периода, за който извлечението се отнася.

Чл.104 Търговските участници и общественият доставчик имат право да оспорят обобщеното извлечение за сетълмент не по-късно от един работен ден след получаването му по чл. 103.

Раздел IV

Фактуриране

Чл.105 (1) Фактури за балансираща енергия се издават от оператора, търговските участници и обществения доставчик за количеството балансираща енергия, което са продали за съответния отчетен период.

(2) Фактурите за балансираща енергия се издават съгласно дневните и обобщените извлечения за сетълмент.

(3) Дневните и обобщените извлечения за сетълмент са неразделна част от издаваните фактури.

(4) Фактурите за пренос се издават от преносното предприятие и разпределителните предприятия на търговските участници за количествата съгласно месечните протоколи по чл. 94, ал. 3.

(5) Фактурите за достъп до мрежите се издават от електроенергийния системен оператор и операторите на разпределителни мрежи съгласно месечните протоколи по чл. 94, ал. 2.

(6) Месечните протоколи по ал. 4 и ал. 5 са неразделна част от издаваните фактури.

(7) Фактурите съдържат посочените в Закона за счетоводството и Закона за данък добавена стойност реквизити.

(8) Фактурирането се извършва съгласно изискванията на Закона за данък добавена стойност.

Чл.106 (1) Срокът за плащане на задължения на търговските участници и на обществения доставчик към оператора за закупена балансираща енергия е 10 работни дни, считано от деня на издаване на фактурите.

(2) Срокът за плащане на задълженията на оператора към търговските участници и обществения доставчик за закупена балансираща енергия е 15 работни дни, считано от деня на издаване на фактурите.

Раздел V

Оспорвания и рекапитулация

Чл.107 При оспорване на извлечения за сетълмент операторът проверява информацията, изпратена от търговските участници или обществения доставчик, в рамките на два работни дни и:

1. приема оспорването и издава ново извлечение за сетълмент и/или справка, което се изпраща и потвърждава в рамките на два работни дни от получаване на известието за оспорване;

2. не приема оспорването и информира оспорващата страна в рамките на два работни дни от получаване на известието за оспорване.

Чл.108 В случай че спорът по чл. 107 не е разрешен към датата на издаване на фактурите, последните се издават на основание на оспорваното извлечение.

Чл.109 Когато спорът не е уреден доброволно между страните, той се решава по реда на глава тринадесета.

Чл.110 (1) След разрешаването на спор операторът издава нови извлечения за сетълмент.

(2) При промяна на данъчната основа, за която е била издадена фактура, след разрешаване на спора се издава съответно данъчно дебитно или кредитно известие.

(3) Задълженията по издадените дебитни или кредитни известия се плащат в срока по чл. 106.

Чл.111 Рекапитулация трябва да бъде извършвана при промяна на данните за сетълмент със задна дата, дължаща се на неточности при отчитане, обработка и валидиране на информацията от средствата за търговско измерване, технически грешки при извършването на сетълмента или изменения в нормативната уредба.

Чл.112 (1) За всички минали периоди на сетълмент, за които се налага промяна на данните, операторът извършва повторен сетълмент и изпраща на търговските участници и общественения доставчик коригирани дневни и обобщени извлечения за сетълмент.

(2) Операторът уведомява всички засегнати страни за причините за извършване на повторен сетълмент.

(3) В случаите, когато рекапитулацията е извършена за период, за който вече е издадена фактура, страните по сделките с балансираща енергия издават кредитно или дебитно известие въз основа на коригираните дневни и обобщени извлечения за сетълмент.

(4) Отчитането, валидирането и изпращането на данни от средствата за търговско измерване, собственост на електроразпределителните дружества е в съответствие със Споразумение за обмен на информация, сключено между оператора и отделните електроразпределителни дружества. Данните трябва да постъпят при оператора до края на първия работен ден след приключване на календарния месец.

Глава осма

ГАРАНТИРАНЕ НА СДЕЛКИТЕ

Раздел I

Гарантиране на сделките с балансираща енергия

Чл.113 Търговските участници предоставят в полза на оператора гаранционно обезпечение за сделките, сключвани на пазара на балансираща енергия.

Чл.114 (1) Обезпечението по чл. 113 представлява гаранционен депозит, внесен по специална сметка при банката, която обслужва всички специални сметки, открити в изпълнение на тези правила.

(2) Размерът на депозита и обслужващата банка се определят от оператора.

(3) От специалната сметка могат да бъдат извършвани плащания само в полза на оператора по негово искане и при условията на тези правила, както и да бъдат удържани дължимите комисионни на банката.

(4) При условие, че титулярът не погаси свое задължение към оператора в срока, посочен в чл. 106, ал. 1 операторът получава правото при първо свое писмено искане до банката да инкасира от специалната сметка на участника дължимата от него сума и натрупаната лихва.

Чл.115 За откриването и обслужването на специалните сметки се сключва договор между банката, оператора и търговския участник.

Раздел II

Размер на гаранционния депозит

Чл.116 (1) При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия операторът определя размера на гаранционния депозит (ДН) по формулата:

$$VIII - 1 \quad ДН_k = КН \cdot EP_k \cdot ЦР$$

където:

$ДН_k$ е първоначалният гаранционен депозит на участник k , лв.;

$КН$ е коефициентът на обезпечаване при първоначалния гаранционен депозит за групата търговски участници;

EP_k базовото количество електрическа енергия за определяне на първоначалния гаранционен депозит на участник k , MWh;

$ЦР$ регулираната цена на енергия за дневна зона за потребители високо напрежение, лв./MWh.

- (2) Стойностите на коефициента на обезпечаване (KH) са:
1. за привилегировани потребители – 0.05;
 2. за производители, чиято разполагаемост е напълно освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ – 0.03;
 3. за производители, чиято разполагаемост е частично освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ – 0.006;
 4. за търговци – 1.

(3) Базовото количество електрическа енергия (EP) за отделните групи търговски участници е:

1. за привилегировани потребители – най-голямото месечно количество потребена електрическа енергия за последните 3 календарни месеца, предхождащи регистрацията;
2. за производители, чиято разполагаемост е напълно освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ – най-голямото месечно количество произведена електрическа енергия за последните 3 календарни месеца, предхождащи регистрацията;
3. за производители, чиято разполагаемост е частично освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ – освободеното средномесечно количество енергия;
4. за търговци – 250 MWh.

Раздел III

Актуализиране на сумата по гаранционния депозит в специалните сметки

Чл.117 (1) Операторът извършва актуализация на размера на гаранционния депозит два пъти годишно – през януари и юли.

(2) Актуализация на първоначалния гаранционен депозит на търговски участник се извършва след изтичане на минимум 6 последователни календарни месеца, през които участникът е сключвал сделки с балансираща енергия.

(3) Размерът на актуализирания гаранционен депозит ($ДА$) се определя по формулата:

$$VIII - 2 \quad ДА_k = НН_k + (КА.ЕД_k.ЦР)$$

където:

$ДА_k$ е актуализираният гаранционен депозит на участник k , лв.;

$НН_k$ е най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията за съответния период от обобщените извлечения за сетълмент на участник k през последните 3 месеца, лв.;

$КА$ е коефициентът на обезпечаване при актуализиране на гаранционния депозит на групата търговски участници;

$ЕД_k$ базовото количество електрическа енергия за определяне на актуализирания гаранционен депозит на участник k , MWh.

- (4) Стойностите на коефициента на обезпечаване ($КА$) са:
1. за привилегировани потребители – 0.025;
 2. за производители, чиято разполагаемост е напълно освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ – 0.015;
 3. за производители, чиято разполагаемост е частично освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ – 0.003;
 4. за търговци – 0.5.

(5) Базовото количество електрическа енергия ($ЕД$) за отделните групи търговски участници е:

1. за привилегировани потребители – най-голямото месечно количество потребена електрическа енергия за последните три календарни месеца, предхождащи актуализацията;

2. за производители, чиято разполагаемост е напълно освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ – най-голямото месечно количество произведена електрическа енергия за последните 3 календарни месеца, предхождащи актуализацията;

3. за производители, чиято разполагаемост е частично освободена по реда на чл. 21, т. 17 от ЗЕ – освободеното средномесечно количество енергия;

4. за търговци – 250 MWh.

Чл.118 Операторът ще изисква промяна на сумата по гаранционния депозит, в случай че след извършване на актуализацията по чл. 117 разликата между депозираната и актуализираната сума надхвърля 10% от депозираната сума.

Чл.119 (1) Операторът изпраща писмено известие на търговския участник и банката за размера на дължимия гаранционен депозит съгласно чл. 117.

(2) Договорът между банката, оператора и търговския участник се анексира съгласно новите условия в срок 10 работни дни от известието по ал. 1.

(3) Търговският участник е длъжен да допълни гаранционния си депозит до 5 работни дни от анексирането на договора по ал. 2.

(4) Операторът е длъжен да нареди на банката освобождаване на сумата, надхвърляща актуализираната, до 5 работни дни от анексирането на договора по ал. 2.

Раздел IV

Условия за използване и възстановяване на средства от специалните сметки

Чл.120 (1) В случай, че търговски участник не изплати в срок задължение, фактурирано по чл. 105, ал. 1, операторът изпраща платежно искане за директен дебит в срок от 5 работни дни след датата на падежа по фактурата.

(2) Банката задължава специалната сметка на търговския участник и заверява сметката на оператора със сумата по фактурата и натрупаната лихва съгласно договора по чл. 115.

(3) Задължението на търговския участник към оператора се счита за погасено след заверяване на сметката на оператора по ал. 2.

Чл.121 (1) Операторът информира писмено търговския участник за сумата в искането до банката в деня на изпращането му по чл. 120.

(2) Банката информира оператора и търговския участник за движението по специалната сметка по начин и в срокове съгласно договора по чл. 115.

Чл.122 (1) Търговските участници са длъжни да поддържат определения от оператора гаранционен депозит в специалните сметки, както и суми за покриване на таксите към банката по обслужване на тези сметки.

(2) Търговските участници са длъжни да възстановят средствата по специалните сметки, използвани от оператора по чл. 120 в рамките на два работни дни, считано от момента на задължаване на специалните им сметки.

Раздел V

Гарантиране на сделките за достъп, пренос, допълнителни услуги

Чл.123 Плащанията по договорите за достъп се гарантират съгласно условията по тези договори.

Чл.124 Плащанията по договорите за пренос се гарантират съгласно условията по тези договори.

Чл.125 Плащанията по договорите за студен резерв и допълнителни услуги между електроенергийния системен оператор и производителите се гарантират съгласно условията по тези договори.

Глава девета

Отстраняване. Правила за отстраняване от пазара на балансираща енергия

Раздел I

Действия на оператора при невъзстановяване в срок на сумите по специалните сметки

Чл.126 (1) При неизпълнение на задълженията по чл. 122, ал. 2 операторът изпраща писмено предизвестие за отстраняване на търговския участник, когато нетната финансова позиция на търговския участник е отрицателна и достигне 50% от остатъка по специалната сметка.

(2) С предизвестieto по ал. 1 операторът дава срок 24 часа на търговския участник да възстанови необходимия размер на гаранционния депозит.

(3) При невъзстановяване на гаранционния депозит в срока по ал. 2 операторът отстранява търговския участник от пазара на балансираща енергия.

(4) Търговски участник, който не изпълни задълженията си по чл. 122, ал. 2, но не са настъпили другите условия по ал. 1, не се отстранява от пазара на балансираща енергия до 30 дни от задължаване на специалната му сметка.

Чл.127 След изтичане на срока по чл. 126, ал. 4 и в случай че гаранционният депозит не е възстановен до определения размер, търговският участник се отстранява от пазара на балансираща енергия.

Раздел II

Последици при отстраняване на търговски участник от пазара на балансираща енергия

Чл.128 Когато търговски участник бъде принудително отстранен от пазара на балансираща енергия, регистрираните от оператора до този момент седмични графици за доставка с негово участие се анулират за периодите, следващи момента на отстраняване от пазара.

Чл.129 (1) Операторът уведомява търговските участници, обществения доставчик и банката за отстраняването на участник от пазара на балансираща енергия до 16:00 ч., два дни преди датата на отстраняването.

(2) Отстраняването се прилага от 00:00 ч. на деня на отстраняване.

(3) В уведомлението за отстраняване по ал. 1 операторът посочва:

1. име и идентификационен номер на участника;
2. дата на отстраняване;
3. кодови номера на регистрираните седмични графици за доставка, които се анулират.

Чл.130 (1) При отстраняване на търговски участник от пазара на балансираща енергия по чл. 127 и чл. 132 операторът издава дневни извлечения за сетълмент включително до деня, предхождащ отстраняването, обобщено извлечение за сетълмент за периода от издаване на последната фактура до деня, предхождащ отстраняването на търговския участник.

(2) Плащането по фактурите е в сроковете, посочени в чл. 106.

(3) Непогасените задължения между страните се уреждат по съдебен ред.

Чл.131 Операторът дава нареждане на банката за освобождаване на остатъка по специалната сметка след приспадането на:

1. стойността на всички задължения на търговския участник към оператора, включително и натрупаните лихви във връзка с участието му на пазара на балансираща енергия;

2. таксите и комисионните на банката във връзка с обслужването и закриването на специалната сметка на търговския участник.

Раздел III

Други случаи на отстраняване на търговски участник

Чл.132 (1) Търговски участник, за който е открито производство по несъстоятелност или е започнато производство по ликвидация по смисъла на Търговския закон, се отстранява от пазара на балансираща енергия до 3 дни от обявяване на решението на съда за откриване на производство по несъстоятелност или решението на дружеството за започване на производство по ликвидация.

(2) Операторът има право да отстрани търговски участник от пазара на балансираща енергия при постъпване на писмена информация от преносното и/или електроразпределително предприятие за неплатени в срок фактури за пренос и/или невъзстановени гаранционни обезпечения, както и при неплатени в срок фактури за достъп до мрежите и/или невъзстановени гаранционни обезпечения.

(3) Информацията по ал. 2 се придружава от съответните документи, доказващи искането за отстраняване.

(4) Операторът изпраща известие за отстраняване по чл. 129 с начална дата на отстраняване, която е два работни дни след датата на постъпване на искането по ал. 2.

Глава десета

Комуникации. Обмен на информация

Раздел I

Обмен на данни

Чл.133 (1) Операторът разработва политики за компютърна и комуникационна сигурност на информацията (ИТ сигурност), свързана с дейността на пазара, в съответствие с нормативната уредба.

(2) Търговските участници в пазара съгласуват с оператора внедрявани политики за ИТ сигурност във връзка с участието им в пазара за електрическа енергия.

Чл.134 (1) Правата за достъп до данни във връзка с пазара на електрическа енергия, се определят и контролират от оператора.

(2) Достъп до данните във връзка с пазара на електрическа енергия се осъществява само от упълномощени представители на търговските участници.

(3) Ръководствата на търговските участници носят отговорност за правомерното ползване на предоставените им права за достъп (потребителски имена, пароли).

Чл.135 Операторът информира търговските участници за препоръчителни стандарти и определя задължителни средства за сигурност и защита на информацията.

Чл.136 (1) Търговските участници са длъжни да осигурят комуникационно и компютърно оборудване за електронен обмен на данни с оператора.

(2) Средствата за електронен обмен на информация за целите на работа на пазара, осигурявани и прилагани от търговските участници, трябва да бъдат съгласувани и одобрени от оператора.

(3) Търговските участници инсталират и поддържат за своя сметка техническото оборудване по ал. 1 и необходимите софтуерни средства за електронен обмен на данни с оператора.

Чл.137 (1) Всеки търговски участник отговаря за осигуряването и поддръжката на телефонна връзка и факс.

(2) Разходите по ал. 1 са за сметка на търговския участник.

Чл.138 (1) Данни и съобщения на хартиен носител се предават лично или изпращат с препоръчана поща.

(2) Предаваните по телекс или телефакс данни и съобщения трябва да са надлежно оформени като официални документи.

(3) Обмен на данни и съобщения в електронен вид през публични мрежи се осъществява с определени от оператора технологии.

(4) Предавани данни и съобщения в електронен вид през публични мрежи са подписани с електронен подпис, по смисъла на Закона за електронния документ и електронния подпис, и криптирани.

(5) Приложимите технологии за електронен подпис и криптиране на предаваните данни се съгласуват и одобряват от оператора.

Чл.139 (1) Операторът определя упълномощен свой представител и официален адрес за получаване на кореспонденция с данни и съобщения от търговските участници, както и електронен адрес за приложението на електронен обмен.

(2) Всеки търговски участник определя при регистрацията упълномощен свой представител и официален адрес за кореспонденция с оператора, както и електронен адрес за приложението на електронен обмен.

Чл.140 Операторът третира търговската информация, свързана с пазара, като поверителна в съответствие с чл. 114 от ЗЕ.

Раздел II

Предоставяне на данни и срокове

Чл.141 (1) Всеки търговски участник упълномощава определено лице да изпълнява функциите на координатор по отношение на обмена на данни за дейността на търговския участник в пазара на балансираща енергия.

(2) Операторът трябва да има възможност за влизане във връзка с координатора по всяко време.

(3) Търговският участник има право в определени случаи да посочва други лица за координатори.

Чл.142 (1) Информацията, която не е свързана с оперативното управление на обектите на търговските участници в електроенергийната система, се обменя в работни дни.

(2) В случаите, когато почивните дни са повече от два последователни, всеки трети пореден почивен ден се разглежда като работен, освен в случаите на ал. 3 и чл. 73, ал. 3.

(3) В случаите, когато сряда и/или четвъртък са неработни дни, процесът по регистрация на графици за доставка се извършва както в работни дни.

Глава единадесета

Данни за пазара

Раздел I

Регистри

Чл.143 Операторът изготвя, поддържа и периодично публикува обща и специализирана информация за дейността на пазара на балансираща енергия и сделките по свободно договорени цени.

Чл.144 Операторът създава и поддържа електронни регистри и архив на:

1. търговски участници;
2. подадени, регистрирани, отхвърлени и оттеглени известия за регистриране на седмични графици за доставка;
3. количества електрическа енергия, търгувана чрез договори при свободно договорени цени;
4. физически данни и характеристики на обектите на търговските участници;
5. подадени, отхвърлени и приети предложения и заявки на пазара на балансираща енергия;
6. разпореждания на оператора за активиране на предложения и заявки;
7. разпореждания за прекъсване на дейността на пазара при аварийни ситуации;
8. данни от измерването на електрическата енергия на търговските участници;
9. данни от извлеченията за сетълмент;
10. гаранционни депозити на търговските участници;
11. движение на парични потоци между оператора, търговските участници и обществения доставчик.

Раздел II

Общодостъпна и специализирана информация

Чл.145 Операторът предоставя общодостъпна информация за дейността на пазара, включваща:

1. актуален списък на търговските участници;
2. общо количество електрическа енергия, търгувано при свободно договорени цени по периоди на сетълмент дневно, седмично, месечно и годишно;
3. цени на балансираща енергия за минали периоди на сетълмент.

Чл.146 Операторът предоставя на всеки търговски участник достъп до информация, отнасяща се до неговото участие на пазара, в срокове и съдържание, както следва:

1. регистрирани седмични графици за доставка – до 16:00 ч. на всеки четвъртък;
2. регистрирани предложения и заявки – до 15:00 ч. в деня, предхождащ датата, за която се отнасят;
3. разпореждания във връзка с активиране на предложения и заявки на търговския участник – до 18:00 ч. на втория работен ден след датата на диспечиране;
4. дневни извлечения за сетълмент – до 18:00 ч. на третия работен ден след датата на диспечиране.

Раздел III

Отчетна информация

Чл.147 Операторът изготвя и предоставя на комисията специализирани отчети, обхващащи месечни и едногодишни периоди от дейността на пазара, съдържащи информация за:

1. търговски участници на пазара и търгувани от тях количества енергия по свободно договорени цени;
2. общо количество енергия, търгувано по свободно договорени цени;
3. цени на балансираща енергия за излишък и за недостиг – минимални, максимални и средни;
4. сетълмент на оператора;
5. друга информация, поискана от комисията.

Чл.148 Операторът изготвя други отчети за дейността на пазара на балансираща енергия и сделките по свободно договорени цени по искане на други компетентни държавни органи.

Раздел IV

Период за съхранение и поверителност на информацията

Чл.149 Данните се съхраняват в база данни на оператора 7 години.

Чл.150 Всички данни с изключение на общодостъпната информация са поверителни и подлежат на защита в съответствие с чл. 114 от ЗЕ.

Глава дванадесета

АВАРИЙНИ СИТУАЦИИ

Раздел I

Процедури при прекъсване на пазара

Чл.151 В случаите по чл. 73, ал. 1, т. 1 – т. 5 от ЗЕ операторът има право да извърши прекъсване на пазара при аварийни ситуации (ППАС), като прекъсне частично или напълно работата му чрез промяна на количествата електрическа енергия по регистрираните графици за доставка съобразно конкретната ситуация в електроенергийната система.

Чл.152 (1) Операторът информира засегнатите страни по регистрираните графици за доставка за възникване на ППАС при представяне на дневните извлечения за сетълмент като представя информация за:

1. начален и краен час на ППАС и засегнати периоди на сетълмент;
2. промяна на количествата по седмичните графици.

(2) Операторът информира обществения доставчик и/или обществените снабдители за възникване на ППАС като предоставя информация за:

1. засегнатите страни;
2. начален и краен час на ППАС.

Чл.153 (1) Когато ППАС налага ограничаване на количествата на доставка спрямо регистрираните графици на доставка на търговски участник в пазара, ограничението се прилага към всички регистрирани графици на участника за засегнатите периоди на сетълмент.

(2) За всички периоди на сетълмент, за които има обявено ППАС, доставките по засегнатите седмични графици се осъществяват чрез обществения доставчик и/или обществените снабдители по регулираните цени, определени от комисията за типа търговски участник и нивото на напрежение.

(3) За периодите на сетълмент, за които е приложено ППАС, засегнатите страни не се балансират.

КОНТРОЛ ЗА СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА

Чл.154 Контролът за спазване на тези правила е част от контрола за изпълнение на условията на издадените от комисията лицензии.

Чл.155 Всички спорове, възникнали във връзка с прилагане на разпоредбите на тези правила, се отнасят за решаване от комисията, по реда на ЗЕ.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тези правила:

1. „Автентификация” е процесът, който позволява на програмната система да диференцира потребителите, както по категории, така и индивидуално, за да ограничи достъпа на неоторизирани потребители към информационните ресурси.

2. „Вторично регулиране” е централно координираната автоматизирана системна услуга, извършвана от оператора на електроенергийната система, с цел поддържане на честотата и салдото на обменните мощности съгласно зададените стойности.

3. „Въртящ резерв” са регулируемите диапазони по активна мощност на всички синхронизирани генериращи мощности, които могат да бъдат използвани за осигуряване на мощностния баланс при нарушаването му.

4. „Компютърна сигурност” е система от мерки, прилагани с цел осигуряване конфиденциалност, интегритет и достъпност до информацията.

5. „Комуникационна сигурност” е система от мерки, включително криптографски методи, за защита на информацията от нерегламентиран достъп при нейното пренасяне.

6. „Максимално възможно количество за доставка” е динамичен параметър, даващ информация за максималното количество енергия, което съответна ВЕЦ или каскада може да произведе с наличните в момента хидроресурси.

7. „Минимална стъпка за промяна на мощността” е динамичен параметър, определящ минималната стъпка, с която съответен обект може да променя изходната си мощност.

8. „Мрежа високо напрежение” е електрическа мрежа с номинално напрежение 60 kV или по-високо.

9. „Мрежа средно напрежение” е електрическа мрежа с номинално напрежение в диапазона от 1 kV до 35 kV.

10. „Нетна финансова позиция” е разликата между стойността на вземанията на търговски участник/обществения доставчик към оператора и стойността на задълженията му към оператора за съответен период от време.

11. „Обект” е всяка обособена по отношение на измерването на електрическата енергия производствена или потребяваща единица на търговския участник. Обектът може да е блок, турбогрупа или електрическа централа или каскада на производител, фабрика, завод или инсталация на потребител.

12. „Пазар на балансираща енергия” е организирана търговия с електрическа енергия за целите на поддържане на баланса между производство и потребление в електроенергийната система.

13. „Резерв за третично регулиране” е мощността, която може да бъде въведена автоматично или ръчно в рамките на 15 минути за осигуряване на необходимия резерв за вторично регулиране на честотата и обменните мощности.

14. „Сетълмент” е система, прилагана от оператора на електроенергийната система за индивидуално изчисляване на отклоненията на реално потребената или произведената електрическа енергия от договорените количества за даден период, по методика, уредена в правилата за търговия с електрическа енергия.

15. „Скорост на намаляване на мощността” е динамичен параметър, който дава информация за скоростта на намаляване на работната мощност на съответен обект или съвкупност от обекти.

16. „Скорост на увеличаване на мощността” е динамичен параметър, който дава информация за скоростта на увеличаване на работната мощност на съответен обект или съвкупност от обекти.

17. „Третично регулиране” е централно координирана системна услуга, която се изразява в промяна на работната точка на съответен производствен блок по разпореждане на оператора на електроенергийната система, посредством която се осигурява поддържането на необходимия резерв на активна мощност за вторично регулиране на честотата и обменните мощности и оптимизиране режима на работа на енергийните блокове.

18. „Физическа номинация” е информация за очакваните нива на нетно производство или потребление на съответен обект или съвкупност от обекти за период 24 часа.

19. Използваните съкращения и аббревиатури са, както следва:

Съкращение	Определение
<i>ВКБЕИП</i>	Стойност на вземанията на оператора от продадена балансираща енергия на обществения доставчик, когато $K_{уп} > 1$
<i>ВКБЕНЗ</i>	Стойност на вземанията на оператора от продадена балансираща енергия на обществения доставчик, когато $K_{уз} = [0;1]$
<i>ВКЕАЗ</i>	Стойност на вземанията на оператора от продадена балансираща енергия от активирани заявки
<i>ВКЕАП</i>	Стойност на вземанията на търговски участник от активирани предложения
<i>ВКЕНН⁻</i>	Стойност на вземанията на оператора от продадена балансираща енергия за покриване на енергийния недостиг на търговските участници
<i>ВКЕНН⁺</i>	Стойност на вземанията на търговски участник от енергиен излишък
<i>ДА</i>	Актуализиран гаранционен депозит на участник
<i>ДН</i>	Първоначален гаранционен депозит на участник
<i>ЕД</i>	Базово количество електрическа енергия за определяне на актуализиран гаранционен депозит на участник
<i>ЕР</i>	Базово количество електрическа енергия за определяне на първоначален гаранционен депозит на участник
<i>ЗКБЕИЗ</i>	Стойност на задълженията на оператора за закупени енергийни излишъци на обществения доставчик, когато $K_{уз} > 1$
<i>ЗКБЕНП</i>	Стойност на задълженията на оператора за закупена балансираща енергия от обществения доставчик, когато $K_{уп} = [0;1]$
<i>ЗКЕАЗ</i>	Стойност на задълженията на търговски участник от закупена балансираща енергия по активирани заявки
<i>ЗКЕАП</i>	Стойност на задълженията на оператора за закупена балансираща енергия от активирани предложения
<i>ЗКЕНН⁻</i>	Стойност на задълженията на търговски участник за покриване на енергиен недостиг
<i>ЗКЕНН⁺</i>	Стойност на задълженията на оператора за закупени енергийни излишъци на търговските участници
<i>КА</i>	Коефициент на обезпечаване при актуализиране на гаранционния депозит на група търговски участници
<i>Каз</i>	Коефициент на тежест на активирани заявки
<i>Кап</i>	Коефициент на тежест на активирани предложения
<i>КЕАЗ</i>	Количество енергия от активирана заявка за даден период на сетълмент
<i>КЕАЗО</i>	Количество енергия от активирана заявка, валидна за предходен или следващ период на сетълмент
<i>КЕАЗС</i>	Сумарно количество енергия от активирани заявки за даден период на сетълмент
<i>КЕАП</i>	Количество енергия от активирано предложение за даден период на сетълмент
<i>КЕАПО</i>	Количество енергия от активирано предложение, валидно за предходен или следващ период на сетълмент
<i>КЕАПС</i>	Сумарно количество енергия от активирани предложения за даден период на сетълмент
<i>КЕД</i>	Количеството енергия според регистрираните седмични графици за доставка и/или количеството енергия според регистрираните външни графици за доставка
<i>КЕИ</i>	Измерено количество енергия

<i>КЕИН</i>	Количество енергия от измерен небаланс
<i>КЕНН</i>	Количество енергия от нетен небаланс
<i>КЕРД</i>	Количество енергия, продадено на обществения доставчик по регулирани цени
<i>КЕРЗ</i>	Количество енергия от разпоредена заявка за даден период на сетълмент
<i>КЕРЗО</i>	Количество енергия от разпоредена заявка за предходен или следващ период на сетълмент
<i>КЕРЗС</i>	Сумарно количество енергия от разпоредени заявки за даден период на сетълмент
<i>КЕРН</i>	Количество енергия от разпореден небаланс
<i>КЕРП</i>	Количество енергия от разпоредено предложение за даден период на сетълмент
<i>КЕРПО</i>	Количество енергия от разпоредено предложение за предходен или следващ период на сетълмент
<i>КЕРПС</i>	Сумарно количество енергия от разпоредени предложения за даден период на сетълмент
<i>КЕФ</i>	Количество енергия, заявено във физическата номинация
<i>КН</i>	Коефициент на обезпечаване при първоначален гаранционен депозит за група търговски участници
<i>КПЕ</i>	Количество пренесена енергия
Куз	Коефициент на участие на заявките при компенсиране на излишък
Куп	Коефициент на участие на предложенията при покриване на недостиг
<i>НН</i>	Най-голяма положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията за съответния период от обобщените извлечения за сетълмент на участник през последните три месеца
<i>ППАС</i>	Прекъсване на пазара при аварийна ситуация
<i>ЦГ</i>	Най-ниска регулирана цена на енергия, произведена от кондензационен термичен блок, работещ в електроенергийната система
<i>ЦЕВ</i>	Регулирана цена на енергия, произведена от ВЕЦ с изравнители
<i>ЦЕГ</i>	Цена на балансираща енергия, закупена от обществения доставчик, когато $Куз = [0;1]$
<i>ЦЕЗ</i>	Цена на енергия от заявка за балансиране
<i>ЦЕЗ_{ср.}</i>	Средно претеглена цена на енергия от активирани заявки за даден период на сетълмент
<i>ЦЕИ</i>	Цена на балансираща енергия за излишък
<i>ЦЕМ</i>	Цена на балансираща енергия, доставяна от обществения доставчик, когато $Куп = [0;1]$
<i>ЦЕН</i>	Цена на балансираща енергия за недостиг
<i>ЦЕП</i>	Цена на енергия от предложение за балансиране
<i>ЦЕП_{ср.}</i>	Средно претеглена цена от активирани предложения за даден период на сетълмент
<i>ЦМ</i>	Най-висока регулирана сумарна цена на енергия и разполагаемост на кондензационен термичен блок, работещ в електроенергийната система
<i>ЦР</i>	Регулирана цена на енергия за дневна зона за потребители високо напрежение

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тези правила са изготвени на основание чл. 91, ал. 2 от Закона за енергетиката и са приети от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране на основание чл. 21, т. 7 от Закона за енергетиката с решение № П-1 от 29.12.2006 г., т. 1.

§ 3. Договори за достъп и договори за пренос съгласно изискванията на глава трета, раздел I се сключват в срок от два месеца от приемането на тези правила от ДКЕВР.

§ 4. Разпоредбите на чл. 26 се прилагат съгласно сроковете, предвидени в Договора за създаване на енергийна общност.

§ 5. Тези правила се прилагат от датата на преобразуване на „Национална електрическа компания” ЕАД по смисъла на § 15, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗЕ.